

HANKEUUTISET

Maaseutuohjelman tuloksia Kaakkois-Suomessa 2007-2014

4 ELINTARVIKE

*6 MAASEUTU-
ASUMINEN*

11 MATKAILU

15 NUORISO

18 YMPÄRISTÖ

21 YRITTÄJYYS

Monipuolisia rahoitusmahdollisuuksia maaseudun kehittämiseen ja yhteistyöhön

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on kiteyttänyt lähivuosille alueensa maaseudun kehittämisen tavoitteet. Tavoitteena on hioa elintarvikeketju entistä toimivammaksi, hyödyntää metsätalouden ja bioenergian mahdollisuuksia, löytää matkailusta sekä paikallistaloudesta ja vapaa-ajan asumisesta lisää euroja alueelle yrittäjyyttä vahvistamalla ja luonnonvarjoja hyödyntämällä. Myös maaseudun infrastruktuuri vaatii toimia.

Kotiseutuni Kaakkois-Suomen vahvuutena on puhdas luonto ja luonnonvarat. Kaakkois-Suomen sijainti lähellä pääkaupunkiseudun ja Pietarin markkinoita on oivallinen. Sijainnin hyödyntämisessä on vielä paljon tehtävää niin matkailun kuin vaikkapa asumisen kannalta.

Leader-toiminnalla on tehty ja tehdään todellista täsmätöitä. Leader on osoittanut, että pienelläkin panostuksella saadaan suuria tuloksia aikaan. Toimintaa, neuvontaa ja rahoitusta ihmisten kokoisille ideoille. Kaakkois-Suomessa toimii neljän Leader ry:n nelikko: Etelä-Karjalan Kärki, Länsi-Saimaa, Pohjois-Kymen Kasvu ja Sepra. Leader-ryhmien työllä tavoitellaan paikallista kasvua älykkäästi, kestävästi ja osallistavasti.

Erityisen tärkeää niin Kaakkois-Suomen kuin muidenkin alueiden kehittämisessä on yhteistyö ja verkostoituminen. Me tarvitsemme toinen toisiamme. Avoimesti ja rakentavasti yhdessä työskentelemällä olemme enemmän ja saamme aikaiseksi parempia ja vaikuttavampia tuloksia.

Kaakkoissuomalaisen maaseudun kehittämisen tavoitteet sopivat hyvin yhteen valtakunnallisen Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 kanssa. Maaseutuohjelmalla

- edistetään biotaloutta ja sen osana maataloutta harjoitetaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla.

- monipuolistetaan maaseudun elinkeinoja ja parannetaan työllisyyttä kehittämällä yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yritysten verkostoitumista.

- lisätään maaseudun elinvoimaa ja elämäntilaa vahvistamalla paikallista omaehtoista toimintaa.

Maaseutuohjelma 2014–2020 tulee olemaan julkiselta rahoitukseltaan noin 8,3 miljardin euron paketti. Julkisia varoja ovat Euroopan unionin maaseuturahaston, valtion ja kuntien rahoitus. Yksityinen rahoituksen kanssa käytettävissä on kymmenen miljardin euron maaseutuohjelma. Valtaosa varoista osoitetaan edelleen luonnonhaittakorvaukseen ja maatalouden ympäristötöihin, mutta alueelliseen ja paikalliseen kehittämistyöhön on varsin koh-

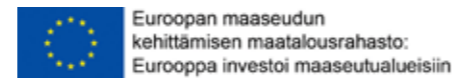

suudet hyödynnämme. Toivon, että otamme kaikki käyttöön jatkuvan parantamisen mallin toimissamme. Tuloksellista ja hyvinvoivaa, yhdessä rakennettua tulevaisuutta Kaakkois-Suomeen!

Sanna Sihvola

Neuvotteleva virkamies

Maa- ja metsätalousministeriö

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Kaakkois-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007-2013 oli tuloksekas. Rahoitusta myönnettiin 133 kehittämishankkeelle yhteensä 23,6 milj. €. Hankkeilla mm. koulutettiin maaseudun yrittäjiä, kehitettiin matkailua ja elintarvikeyrittäjyyttä, rakennettiin kyläverkkoja ja vesihuoltoverkostoja sekä parannettiin maaseudun palveluita. Lisäksi parannettiin ympäristön tilaa mm. vesiensuojelua tehostamalla.

Maaseudun yritysrahoitusta myönnettiin 250 hankkeelle yhteensä 8,6 milj. €, josta suurin osa oli investointitukea. Tuen avulla syntyi 270 uutta työpaikkaa. Tuen saajista oli aloittavia yrityksiä 29 %. Suurin osa myönnetystä tuesta kohdistui elintarvike- ja matkailuyrityksille.

Uusi ohjelmakausi käynnistyy alkuvuodesta 2015. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksella on käytettävissä 33,6 milj. € yritys- ja hanketukiin. Maaseuturahoituksen vaikuttavuus alueemme elinkeinon ja elinvoimaisuuden kehittämisessä on merkittävä myös tulevina vuosina.

Ohjelmaa toteutetaan Kaakkois-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaan. Painopisteinä ovat elintarvikeketju, biotalous, matkailu, paikallistalous, luonnonvarat, maaseudun infrastruktuuri ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lisäksi rajan läheisyys ja ympäristöasiat otetaan huomioon kehittämisessä.

www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

Kärki-Leader

Etelä-Karjalan Kärki-Leader on maaseudun kehittämissuunnitelman, jonka historia ulottuu vuoteen 1996. Toimialueeseemme kuuluu Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti sekä osa Imatraa. Neljännen ohjelmastrategiamme, ”Virtauksia ja valintoja”, painopisteet ovat ”Ihmiset ja asuminen”, ”Ympäristö”, ”Yhteisöt”, ”Yritykset” ja ”Paikalliskehittäminen”.

Tulevalla ohjelmakaudella yhdistyksen päämääränä on vahvistaa toimialueen paikallista-

loutta. Toimet tähtäävät siihen, että alueen sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen pääoma lisääntyy. Tavoitteenamme on herätellä alueen ihmisiä ajattelemaan valintojaan paikallistalouden näkökulmasta. Kun kulutettu raha jää paikallisyhteisöön, se varmistaa osaltaan palveluiden ja tuotteiden saatavuutta ja lisää alueen työmahdollisuuksia myös jatkossa.

Visiomme mukaan ”Alueen asukkailla on taito ja kyky toimia sekä omaksi että lähiseudun

parhaaksi ja he ovat saaneet äänensä kuuluviin. Asukkaat haluavat kokeilla ja toteuttaa uusia ideoita, jakaa oppimiaan asioita ja tehdä ideoista totta yhteistyössä toistensa kanssa. Henkinen ilmapiiri on kannustava – ihmiset viihtyvät seudulla, saavat riittävät palvelut läheltä ja heillä on mahdollisuus ja tilaa toteuttaa itseään.”

<http://kylat.ekarjala.fi/karki-leader/>

Leader Länsi-Saimaa

Länsi-Saimaan kehittämissuunnitelma toimii paikallisen kehittämisen asiantuntijana Lappeenranta-seudulla. Yhdistys myöntää Leader-rahoitusta maaseudun pienyrityksille ja yleishyödyllisille toimijoille. Parhaimmillaan yhdistyksen rooli näkyy alkusysäyksen antajana, verkottajana ja välittäjänä. Alueelle saatiin vuosina 2007-2013 liikkeelle monitasoinen yhteistyöprosessi ympäristönsuojelussa. Paikalliset asukkaat sitoutuivat Pien-Saimaan suojeluun perusta-

malla maillensa kymmeniä kosteikoita. Opetuskohteet ovat lisänneet ympäristötietoisuutta, ja kosteikkojen perustaminen saa jatkoa. Matkailuyritysten verkostoyhteistyö käynnistyi, laajeni ja lujittui. Seudun omaleimaista linnoitus- ja linnoitehistoriaa tekevät tunnetuksi ja elävöittävät uudet tapahtumat ja palvelut.

Uuden Leader-strategian yhtenä painopisteinä on uusiutuvan energian hyödyntäminen – Leader-Länsi-Saimaa on mukana matkassa Kohti

energiaomavaraista yhteisöä. Pienyrittäjyys, yritysten ja yhteisöiden verkostotoiminta ja alueen elinvoimaisuuden vahvistaminen paikallisia palveluita kehittämällä ja alueen viihtyisyyttä lisäämällä ovat Leader-Länsi-Saimaalle tärkeitä.

www.lansi-saimaa.eu

Leader Sepra

Seepra on raidallinen eläin, mutta Sepra-nimi tulee viron sanasta ystävä, söber, jota itäisen Suomenlahden asukkaat käyttivät vaihtokaupapakumppaneistaan rannikolla.

Vuonna 1999 POMO-toimintaa jatkamaan perustettu Sepra toimii Etelä-Kymenlaaksossa, 80 000 asukkaastamme puolet asuu maaseudulla ja puolet keskustoissa. Metsäteollisuus ja tehtaiden piiput ovat olleet päällimmäinen mielikuva alueesta, jossa rakennemuutos pakottaa tarttumaan uusiin mahdollisuuksiin; saaristoon, monipuoliseen luontoympäristöön ja

rajan läheisyyteen.

Sepra 2020 -strategian avulla tuetaan pienimuotoisen yritystoiminnan syntymistä, houkuttelevaa kansainvälisen yhteistyön avulla nuoria mukaan kotiseudun kehittämiseen ja hyödynnetään alueen vahvuuksia elinvoimaisuuden lisäämiseksi. ESKO 2020 -strategia puolestaan tukee kalatalouselinkeinon kehittymistä.

Sepran toiminta sisältää sekä innostamisen, yhdessä tekemisen että taloudellisen tuen hankerahan muodossa. Omaehtoista toimintaa tuetaan niin maaseudulla, saaristossa kuin

keskustoissakin johtajatuksena asukkaiden tarpeet ja valmius tarttua itse asioihin.

Kaikki tämä tehdään Leader Sepran nimen mukaisesti ystävällisesti ja yhteistyössä: www.sepra.fi

www.sepra.fi

Leader Pohjois-Kymen Kasvu

Leader Pohjois-Kymen Kasvu on kehittämässä Kouvolan kaupunkiin ja litin kuntaan työtä ja hyvinvointia asukkaiden omien kehittämissuunnitelmien pohjalta.

Pohjois-Kymen Kasvu on perustettu vuonna 1998. Kesästä 2001 lähtien olemme toimineet luotettavana yhteistyökumppanina yhteisöjen ja elinkeinon kehittämisessä. Ihmisten kokeilla täsmähankkeilla ja hyvin kohdennetuilla yritys- ja elinkeinon kehittämistoimilla on luotu uusia työpaikkoja sekä lisätty alueen elinvoimaa. ”Kasvusta voimaa 2007-2013” -ohjelman toteutus on päättymässä ja uuden ohjelmakauden mahdollisuudet

avautumassa.

Pohjois-Kymen Kasvun vuosien 2014-2020 strategian ”Paikallista Kasvua älykkäästi, kestävästi ja osallistavasti” visiossa lupaamme tarjota alueen asukkailla hyvän ja sujuvan arjen ainekset. Strategiamme kivijalkana on paikallisuus. Tuemme monipaikkaisista asumista, pienyrittäjyyttä, lähipalveluja sekä yhteisöllisyyttä ja lähidemokratiaa. Toimintakulttuuriamme kuvaavat sanat ovat: innostava, kannustava, aktiivinen, verkottava, neuvotteleva, aluetta kehittävä ja uudistava. Sanat kuvastavat Leader-toimintaa.

Kiitämme kaikkia Kaakkois-Suomen Viestintähankkeen toteutukseen osallistuneita henkilöitä ja organisaatioita yhteistyöstä.

www.pohjois-kymenkasvu.fi

Kaurahiutalelinja ja lämpökeskuksen muutos

Hankkeessa rakennettiin kaurahiutale-tuotantolinja, joka käsittää kuorinnan, höyrytyksen ja hiutaloinnin. Kaurahiutale on yrityksen tuotevalikoimaan uusi merkittävä tuote. Kaurahiutale on valmis asiastuote, jonka odotetaan lisäävän yrityksen liikevaihtoa niin että parin vuoden päästä on mahdollista työllistää lisää työvoimaa myllylle. Jalon Mylly työllistää tällä hetkellä yrittäjäpariskunnan Erkki ja Terhi Jalon lisäksi kaksi työntekijää.

Tuotantolinja on ollut nyt toiminnassa puolisen vuotta ja luomukaurahiutaleet on saatu myyntiin.

- Uutta pakkausta kehitellään vielä ja sitä viilataan pakkauslinjalle sopivaksi, mylläri Erkki Jalo kertoo.

Kaurahiutalelinjaa varten on koneita hankittu viiden vuoden aikana ja osa piti tehdä itse. Linjasto käsittää kaikkiaan noin 30 laitetta kolmessa myllyrakennuksen kerroksessa.

Toisessa hankkeessa rakennettiin noin 100 m² laajennusosa ja muutettiin lämpökeskus laitteiden ja metsähakkeen seospolttoaineella toimivaksi. Myös kauran kuori käytetään energiaksi. Laajennusosa parantaa merkittävästi paikallismyynnin asiakaspalvelua ja tuotannon logistiikkaa pakkauserän koon kasvaessa.

Mylly jauhaa kotimaisesta viljasta ruisjauhoa,

Jalon Mylly sijaitsee Liikkalan maalaiskylässä noin 30 km Kouvolan keskustasta Haminan suuntaan. Mylly ostaa jauhettavan viljan suoraan lähialueiden isänniltä.

Myllyläinen Erkki Jalo esittelee uutta tuotettaan, luomukaurahiutaleita.

vehnäjauhoa, kaurajauhoa ja ohrajauhoa sekä valmistaa erilaisia ryynejä ja hiutaleita. Mylly toimittaa jauhoja leipomoasiakkaille irtojauhona tai säkijauhona 20 kg ja 35 kg:n

hanketuella

säikeissä. Kotileipuri voi ostaa myllytuotteita suoraan myllyn myymälästä pienpakkauksissa tai isommissa säikeissä. Kouvolan ja Kotkan Prismän maakuntatori-hyllyssä on myynnissä laaja valikoima Jalon Myllyn tuotteita. Jauhoja on saatavana myös Myllykosken, Inkeröisten ja Haminan S-Marketeista sekä K-kaupoista.

Jalon Myllyn sai neljän muun myllyn ohella elokuussa 2013 Herkkujen Suomessa Helsingissä Mestari-myllyn arvonimen. Tittelin takana on ruisleivän ystävien yhteenliittymä Ruisveljet.

Jalon Mylly
Lämpökeskuksen laajentaminen, julkinen rahoitus 12 000 €
Kaurahiutale-tuotantolinjan rakentaminen, julkinen rahoitus 10 000 €
Kaurahiutale-tuotantolinjan kehittäminen, julkinen rahoitus 1 180 €
Tuen myöntäjä:
Kehittämisyhdistys Sepra ry

Ilmakuivatulla sianlihalla on kysyntää

Kotimaista ilmakuivattua sianlihaa tuotetaan Luumäelle vuonna 2012 investointituella kohonneessa Saparokuja Oy:n tuotantolaitoksessa.

Investointihankkeessa täysin uuden tuotantolaitoksen rakentamisen ohella hankittiin kaikki toiminnan pyörittämisen kannalta oleelliset koneet ja laitteet.

Tänä vuonna yritys solmi yhteistyösopimuksen Pajuniemi Oy:n kanssa.

– Saparokuja hoitaa ilmakuivattujen lihajalosteiden tuotannon. Me Pajuniemellä myymme,

markkinoimme ja huolehdimme myös logistikasta. Kun Saparokujan P.O.R.K. –tuotteet siirtyivät meille emme ikävä kyllä osanneet heti ennakoita suurta kysyntää vaan tavara loppui kahdessa päivässä, Pajuniemi Oy:n toimitusjohtaja Peter Westerholm kertoo. Tilanne on korjattu ja tuotteita on taas saatavilla.

Kuluttajapakkauksissa on tarjolla kolmea tuotetta. Hotelleille ja ravintoloille on tarjolla niin ikään kolmea laatua tukkupakkauksissa.

- Meillä on menossa pari tuotekehitysprojektia Saparokuja Oy:n kanssa eli uusia ilmakuivattuja tuotteitakin on tulossa markkinoille – mahdollisesti myös luomuna, Westerholm toteaa.

Sopimusvalmistajaksi siirtymisen takana on Saparokuja Oy:n toimitusjohtaja Joni Niemen mukaan pyrkimys markkinoiden kasvattamiseen. Pajuniemi Oy on erikoistunut korkealaatuisiin lihajalosteisiin ja erityisesti luomuun. Sipoossa toimivan Pajuniemen liikevaihto on 12 miljoonan luokkaa.

- Se antaa paremman neuvotteluvoiman uusille markkinoille, Joni Niemi toteaa.

Pajuniemellä on ollut vientiä Venäjälle ennen nykyistä kriisivaihetta.

Westerholmin mukaan Ruotsiin ja Tanskaan käydään neuvotteluja. – Tarkoituksemme on tehdä Saparokujan P.O.R.K.-tuotteista merkittävä tuoteryhmä valikoimiimme, Westerholm sanoo.

Saparokuja Oy pyörittää toimintaansa kolmen henkilön voimin, kuten alussakin. Laitos on täysin automatisoitu.

- Idea ilmakuivatusta sianlihasta syntyi yhtiökumppanini Risto Sairasen ajatuksista vuonna 2009, toimitusjohtaja Joni Niemi kertoo. Kymenlaakson ProAgria Etelä-Suomen Tuula Repo ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen Leena Hyrylä saavat kiitosta avusta hankkeen alkutalpaalella.

Saparokuja Oy sai 8.11.2012 maaseutugaalasta kunniakirjan finaaliapaikasta kilpailusarjassa edistysellinen maaseutuyritys. InnoElma –tunnustuksen yritys pokkasi vuonna 2012. Elintarviketeollisuusliiton Tähtituote 2013 –kilpailussa ilmakuivattu porsaanniska Ilmo saavutti finalistisijan.

Saparokuja Oy, investointihanke
Kustannusarvio: 978 004 €
Julkinen rahoitus: 293 401 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Henri Brandt

Lähiiruokamessut vetävät yleisöä

Ohjelmakaudella 2007-2013 MTK Elimäki sai Leader-tukea Kymenlaakson Lähiiruokamessut -toimintamallin luominen -hankkeelle. Hanke onnistui ja messut jatkuvat, vaikka järjestäjä on vaihtunut.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää Lähiiruokamessujen toimintamalli, jolla tiedotetaan kuluttajille elintarviketietoa toiminnasta, maaseudun pienistä yrityksistä, niiden tavoista tuottaa elintarvikkeita ja niihin liittyviä palveluita. Lähiiruokamessut ovat korkeatasoinen, paikallisten pienyritysten ja järjestöjen yhteinen voimannäyte. Messuilla saavutetaan sekä paikallista, seudullista että valtakunnallista näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Messut vahvistavat nykyaikaista kymenlaaksoista ruokakulttuuria. Hankeosaamista siirrettiin asiantuntijaorganisaatiolta maaseudun paikalliselle toimijalle.

Menestyksekkäät Lähiiruokamessut ovat oiva

esimerkki siitä, kuinka toiminta jatkuu vielä hankkeen jälkeenkin. Ensimmäiset messut järjestettiin vuonna 2009. MTK Elimäki järjesti Lähiiruokamessut kahtena vuonna. Sen jälkeen messujen jatkumisen turvaamiseksi perustettiin Lähiiruuan ystävät ry, joka on jatkanut messujen järjestämistä.

Lähiiruokamessut kiinnostavat vuodesta toiseen lähiiruuan ystäviä. Kaunis syyskuinen viikonloppu 13.-14.9.2014 toi yleisöä paikalle ja aiheutti välillä jopa suoranaista ruuhkaa Elimäen kirkonkylään. Messut järjestettiin tällä kertaa entisen Mustilan koulun pihapiirissä, jossa on tilaa aikaisempaa enemmän messuosastoille. Paikalla oli n. 60 näytteilleasettajaa.

Pääosassa messuesittelijöinä olivat ruoanvalmistajat ja -jalostajat. Maistiaisia löytyi monenlaisista tuotteista ja kotiin vietäviksi ostettiin oman maun mukaisia tuotteita. Tarjolla oli lihatuotteita, makkaroita, marjajalosteita, hunajaa, erilaisia leivonnaisia ja leipätuotteita sekä paljon muuta.

MTK Elimäki ry - Kymenlaakson Lähiiruokamessut -toimintamallin luominen
Kustannusarvio 91 070 €
Julkinen rahoitus 63 750 €
Yksityinen rahoitus 27 320 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Lähiiruuan Ystävät tekee työtä lähiiruuan puolesta

Lähiiruuan ystävät ry perustettiin huhtikuussa 2011 edistämään lähiiruokaa ja auttamaan lähiiruuan tuottajia ja käyttäjiä löytämään toisensa. Lähiiruuan Ystävät tunnetaan erityisesti Elimäen lähiiruokamessuista, jotka järjestetään joka vuosi syyskuun toisena viikonloppuna.

Löydä läheltä –infohanke nosti näkyville Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan ruuantuottajat, jatkojalostajat ja muut paikallista ruokaa käyttävät yritykset tuotteineen. Tavoitteena on ollut saada yritykset löytämään toisensa ja yhdessä tekemään Kaakkois-Suomessa tuotettu ruoka tunnetuksi matkailijoille ja paikallisille kuluttajille.

Hankkeessa julkaistiin vuonna 2013 Makuja Kaakosta -esite ja www.makujakaakosta.fi nettisivusto, joihin on koottu kattavasti tietoa paikoista, joista saa kaakkoissuomalaista ruokaa. Esite on kolmikielinen: suomi, ruotsi ja venäjä, ja nettisivustolla tiedot ovat myös ruotsiksi. Vuoden 2013 aikana jaettiin noin 25 000 esitettä mukana olevien yritysten, yhteistyökumppaneiden, kuten erilaisten järjestöjen ja kaupunkien matkailu- ja muiden palveluiden jakamana, sekä messuilla ja tapahtumissa, joista suurimpia olivat Herkkujen Suomi –tapahtuma Helsingissä ja Elimäen lähiiruokamessut.

Lähiiruussa on kyse suomalaisesta ruokatuotannosta, yrittäjyydestä, työllisyydestä, taloutemme hyvinvoinnista ja kasvatuksesta. Kaakkois-Suomen maaseutuohjelmalla on vastattu hyvin lähi- ja luomuruokatrendeistä nouseviin kehittämistarpeisiin. Yksi ohjelmasta toteuttavista toimista on ollut Lähiiruuan Ystävien 11.4.2012–31.3.2014 ajanjaksolla toteuttama Löydä läheltä –hanke.

Venäläisiä matkailijoita on saavutettu muun muassa Vaalimaalla toimivan Infopointin esitejaon avulla.

Lähiiruuan Ystävät ry jatkaa sivuston ylläpitoa ja markkinointia. Mukaan ovat tervetulleita kaakkoissuomalaiset ruuantuottajat ja jatkojalostajat, suoramyyjät, tukut ja muut ostopaikat sekä lähiiruokaa käyttävät ruokapalvelu- ja matkailuyritykset. Yritysten tuotteet ja yhteystiedot löytyvät sivustolta helposti, myös tien päällä älypuhelimilla tai kannettavilla.

Makuja Kaakosta -sivuston (www.makujakaakosta.fi) hankekirjastosta löytyy tietoa kaakkoissuomalaiseen ruokaan liittyvistä julkisesti rahoitetuista hankkeista ja niiden tuloksista. Hankekirjastosta voi lainata hankkeissa kehitettyjä hyviä ideoita toteutettavaksi, ja sen avulla voi ideoita uusia kehittämistoimenpiteitä.

Lähiiruuan ystävät ry -
Löydä läheltä -info
Kustannusarvio: 72 900 €
Julkinen rahoitus: 65 610 €
Tuen myöntäjä:
Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Koulutuspäivät antoivat uusia ajatuksia Nupit Kaakkoon –hankkeessa

Koulutushanke toteutettiin pienryhmäkoulutuksina, joita täydennettiin yhteistilaisuuksina ja opintomatkoina. Pienryhmissä paneuduttiin mm. taloudelliseen rehuntuotantoon, eläinten hyvinvointiin, investoihin tiloihin ja maitotilan talouden hallintaan. Yhteistilaisuuksissa maidontuotannon ja eläinten hyvinvoinnin kehittämismahdollisuuksista sekä tieteen viimeisistä saavutuksista maidontuotannossa kertoivat sekä ulkomaiset että kotimaiset huippuasiantuntijat. Opintomatkoja tehtiin myös ulkomaille. Yksi kiinnostava kohde oli itävaltalainen maitotila, jolla tuotettiin markkinoille Reilun Kaupan maitoa.

Hanke tavoitti alueen viljelijät hyvin, pienryhmätöihin ja muihin tilaisuuksiin osallistui 450 maidontuottajaa. Hanke on myös osaltaan vauhdittanut alueella toteutettuja ja suunniteltuja olevia navettainvestointeja. Kaikesta hyvästä työstä huolimatta sekä maidontuotannon että maidontuottajien määrä Kaakkois-Suomessa myös hankeajana oli laskeva. Investointien nykyinen määrä ei siis riitä kattamaan

Osuuskunta Tuottajain Maito - Nupit Kaakkoon
Kustannusarvio: 519 150 €
Julkinen rahoitus: 388 476 €
Tuen myöntäjä:
Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Tammikuussa 2013 pidettiin sorkkahavaintokoulutus Kivelän tilalla Miehikkälässä. Kuva Antti Vauhkonen.

Maidontuotannon väheneminen Kaakkois-Suomessa oli yksi tärkeimmistä perusteista lähteä toteuttamaan viljelijöille suunnattua Nupit Kaakkoon koulutushanketta. Hankkeen avulla pyrittiin parantamaan tuotannon kannattavuutta ja lujittamaan viljelijöiden uskoa maidontuotannon tulevaisuuteen. Hankkeen toteutti Osuuskunta Tuottajain Maito.

tuotannosta luopuvien tilojen aiheuttamaa maitomäärän vähenemää.

Osuuskunta Tuottajain Maito toteutti kesällä 2013 maidontuottajille toiminnan tyytyväisyyskyselyn. Hankkeen saavutuksista merkittävimpinä pidettiin uusien ajatusten saamista. Kyselyyn vastaajista 65 % piti hankkeen kou-

lutuspäiviä joko erittäin tärkeinä tai tärkeinä. Eläinten hyvinvoinnin merkitys on kasvanut ja kyseistä koulutusosiota pidettiin tärkeänä. Tuotantoeläinten parantuvat olosuhteet navetoissa edesauttavat myös maidontuotannon eettisyyttä ja maidontuottajien jaksamista vaativalla alkutuotannon saralla.

Arjen tukea ja turvaa

Hankkeessa on ollut vilkas ja tapahtumarikas syksy 2014. Kaikki aiottu kyläturvallisuuskävelyt ja hätäensiapuillat ovat kohdekylänsä löytäneet. Kävelyissä esiin ovat nousseet ennen kaikkea kylien liikenteelliset pulmat; liian kovat ajonopeudet, huonot näkemäalueet sekä teiden ja piennarten kapeus. Kävelyiden tuotoksina kylät ovat saaneet käyttöönsä yksityiskohtaisen raportin tärkeine yhteystietoineen ja toimenpide-ehdotuksineen. Järjestetyt ensiapuillat ovat keskittyneet tärkeimpiin ensiapu-taitoihin, mm. kylkiasentoon ja elvytykseen. Osallistujia on opastettu avun hälyttämiseen ja illat ovat saaneet osallistujilta hyvää palautetta. Hankkeessa on valmistunut kylätalon pelastussuunnitelman malli, jota saa vapaasti ihan omin päinkin hyödyntää. Malli liitteineen löytyy kotisivuilta www.kymenlaaksonkylat.fi. Jaalan kirkonkylällä tempaistiin 29.10. laajasti turvallisuusasioiden merkeissä. Yhteistyössä koulun kanssa järjestetty pelastautumisharjoitus

ja alkusammutusopastus paikallisen VPK:n toimiessa opastajana. Liikenneturva valisti koululaisia ja iltapäivällä puhuttiin isompien oppilaiden kanssa tietoturva-asioista. Saman päivän iltana aikuisten tietoturva-asiat olivat keskustelun kohteena, paikkana Jaalan koulu. Iltapäivällä klo 14 koulun pihalta lähti kyläturvallisuuskävely Kaakkois-Suomen Pelastusalan Liiton turvallisuusasiantuntija Ira Pasin johdolla. Kylän turvallisuussuunnitelmaa laadittiin loka-joulukuun aikana litin Maakansan kyläyhdistyksen kanssa. Suunnitelma toimii mallina muille kylille. Valmistuttuaan malli tulee nettisivuille. Teksti ja kuva: Sirpa Vähäusku

Kyläturvallisuuskävelyillä käytiin läpi kyläläisten itsensä suunnittelema reitti. Asiantuntija antoi toimenpide-ehdotuksia ja olennaisia yhteystietoja. Asioiden eteenpäin vieminen jää kyläläisten aktiivisuuden varaan. Kuva Raus-silasta.

Kymenlaakson Kylät ry - Arjen tukea ja turvaa kotikylältä
Kustannusarvio 67 300 euroa
Julkinen rahoitus 60 570 €
Yksityinen rahoitus 6 730 €
Tuen myöntäjät:
Kehittämisyhdistys Sepra ry
Pohjois-Kymen Kasvu ry

Hankkeet ovat tuottaneet tulosta: Rautjärven Asemanseutu v. 2014 kylä Etelä-Karjalassa

Etelä-Karjalan Kylät ry painottaa valinnassaan Rautjärven Asemanseudun vallannutta tekemisen meininkiä, kylän uusiutumiskykyä sekä eri-ikäisten toimijoiden huomioimista kylätoiminnassa. Erityistä kiitosta ansaitsee raadin mukaan nuorten saaminen mukaan kylätoimintaan ja järjestämään omia tapahtumiaan. Rautjärven Asemanseutu valittiin Etelä-Karjalan vuoden kyläksi toista kertaa, ensimmäisen kerran kylä sai vuoden kylä –tittelin vuonna 2005. Viimeisten parin vuoden aikana kylätoiminta on lähtenyt Asemanseudulla uuteen nousuun. Vappua juhliitaan Traktorimarsilla ja kyläyhdistys on järjestänyt teatteriesityksiä kylälle. Nuoret ovat järjestäneet AsemaFest –tapahtuman. Jo 16. kerran järjestettävät Kylämessut esittelevät vuosittain jotain uutta ja mielenkiintoista. Kävijämäärät ovat viime vuosina jopa kasvaneet.

Myös lapset ja nuoret ovat osallistuneet ideointiin, suunnitteluun ja rakentamiseen. Lisäksi kyläyhdistys ja kunta ovat yhteistyössä panostaneet asukkaiden osallistumismahdollisuuksien parantamiseen.

Kyläläiset ovat joukolla kunnostaneet Tulilammen uimarantaa ja rakentaneet sinne grillikatoksen. Kylälle on rakennettu frisbeegolf –rata ja torialueen viihtyisyyttä on parannettu kukaistutuksin.

Linja-autokatos rakennettiin kyläläisten suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta ja saman suunnittelukilpailun satoa käytettiin tänä vuonna kyläkahvilakatoksen rakentamisessa.

Kyläläiset myös tekivät kylästäan dokumenttielokuvan, jonka valmistui syksyllä.

Kylällä asuu noin 250 asukasta, mutta kylän palveluita käyttävät ympäröivien alueiden 500 asukasta.

Viime vuosina alueella on toteutettu kolme Leader –kehittämishanketta: Rautjärven Asemanseudun vetovoimasuunnitelma, Myö yhes meijä parraaks ja Kehittyvä Rautjärven alue.

Vetovoimasuunnitelma -hanke

Asemanseudun vetovoimasuunnitelma -hankkeen päämääränä oli Asemanseudun vahvistaminen kunnan toisena taajamana. Kunnalliset palvelut Asemanseudulla halutaan säilyttää ja houkuttelevuutta asuinpaikkana ja yritysten sijoittumispaikkana halutaan kehittää, samoin varmistaa kaupallisten palvelujen kehittymisen. Tavoitteena on, että nykyiset asukkaat ja yritykset pysyvät, uusia asukkaita muuttaa kylälle ja uutta yritystoimintaa käynnistyy. Kunnan kehittämiseen haettiin uudenlaisia työskentelymallia, jossa asukkaat ovat itse alusta lähtien mukana kunnan kumppaneina, arjen, alueen ja yhteisön asiantuntijoina, innovoijina ja innostajina sekä yli sukupolvien toteutuvan talkootyön osajoina.

Rautjärven Asemanseudun aktiivit iloitsevat Etelä-Karjalan vuoden kylä –tittelistä. Takana Jarmo Ovaska, edessä vasemmalta Tuija Juga, Maria Tiippa ja Satu Ovaska. Kuva Anssi Hakman.

Grillikatoks Tulilammen uimarannalla. Kuva: Asemanseudun kyläyhdistys.

Rautjärven kunta - Asemanseudun vetovoimasuunnitelma
Kustannusarvio 90 000 €
Julkinen rahoitus 81 000 €
Yksityinen rahoitus 9 000 €

Rautjärven Asemanseudun Kyläyhdistys ry - Myö yhes meijä parraaks
Kustannusarvio 18 682 €
Julkinen rahoitus 9 341 euroa €
Yksityinen rahoitus 9 341 €

Rautjärven kunta - Kehittyvä Rautjärven alue
Kustannusarvio 60 575 €
Julkinen rahoitus 54 517,50 €
Yksityinen rahoitus 6 057,50 €

Tuen myöntäjä: Etelä-Karjalan Kärki-Leader

Pääkumppanina hankkeessa on ollut Rautjärven Asemanseudun kyläyhdistys.

”Myö yhes meijän parraaks” -hanke

Vuonna 2004 laaditun Rautjärven Asemanseudun kyläsuunnitelman monet toimenpiteet on toteutettu, mutta osa on jäänyt odottamaan sopivaa aikaa ja resursseja ja kylällä tarvitaan myös uusia ajankäyttöisiä harrastusmahdollisuuksia. Tässä hankkeessa kylän viihtyisyyttä lisättiin rakentamalla grillikatoks ja frisbee-golf-rata.

”Kehittyvä Rautjärven alue” -hanke

Vetovoimahankkeen tuloksena on havaittu, että Asemanseudun kehittyminen kunnan eteläpään palvelukeskittymänä vaatii aktiivista kehittämistä tiiviissä yhteistyössä yritysten ja asukkaiden kanssa. Tämän hankkeen tavoitteena oli kehittää Rautjärven kunnan eteläpäästä ja Asemanseutua seuraavien toimenpitein: Palvelukampus ja kaava-alueen käyttäjälähtöinen suunnittelu, Kolmannen sektorin toiminnan järjestäytyminen ja organisointi, Mikrorytittäisyys ja uudenlaiset palvelumallit, Alueellisen matkailun kärkituotteet: Luonto ja sotahistoria, Tapahtumat osana alueen vetovoimaisuutta sekä Alueen ja palveluiden yhteismarkkinointi.

Heituinlahden kevyen liikenteen väylä

Kevyen liikenteen väylä valmistui käyttökuntoon lokakuun lopulla Heituinlahden kylässä Savitaipaleella. Hankkeen toteuttamisessa oli kunnan ja ELY-keskuksen lisäksi vahvasti mukana myös paikallinen nuorisoseura.

Kesäkuussa nuorisoseura toteutti mittavan talkootyörupeaman. Kannot ja pintamaat ajettiin pois useamman kyläläisen ja koneen voimin. - Nurmen kylvä jäi vielä ensi kevääseen sääolosuhteiden takia, nuorisoseuran puheenjohtaja Heikki Tiainen kertoo. Hän kertoo kyläläisten olevan tyytyväisiä ja iloisia siitä, että väylä viimein saatiin kuntoon. Se oli samalla osoitus,

että talkoovoimin syntyy jälkeä vielä tänä päivänäkin. Nuorisoseuran piti kerätä hankkeeseen talkootyön lisäksi 8750 euroa. Keräys aloitettiin jo keväällä kyläkaupalla. Siellä oli maitohinkki, johon sai tipauttaa rahaa aina kun siltä tuntui. Toinen näkyvä mahdollisuus oli ostaa väylän varrelta valotolppamainos. Kyllin hinta oli 400€. Savitaipale-Tuohikotti -tien pohjoislaistaa kulkeva noin 1,7 kilometrin mittainen väylä ulottuu Virmajärventien risteyksestä kyläkaupalle. Väylän rakentamisen yhteydessä uusittiin myös joukko tieliittymiä. Hanke lisää merkittävästi Heituinlahden koulun oppilaiden liikenneturvallisuutta alueella ja lisäksi hanke lisää alueen vetovoimaisuutta.

Heituinlahden kevyen liikenteen väylä
Kustannusarvio 350 000 €
Julkinen rahoitus 315 000 €
Tuen myöntäjä:
Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Heituinlahden koululaiset olivat avaamassa kevyen liikenteen väylää. Kuva Katariina Vainonen/Länsi-Saimaan Sanomat.

Kymenlaakson kyliin pääsee kyläportaalin kautta

Kyläportaali on Kymenlaakson Kylät ry:n ylläpitämä sivustokokonaisuus joka sisältää kymenlaaksoleisten kylien kotisivuja.

jokaisella kylällä on 2-3 henkilöä, joilla on valmiudet auttaa tietotekniikan käyttöön liittyvissä arjen ongelmissa. Hankkeen aikana laadittiin sähköinen tapahtumakalenteri, johon jokaisella portaalissa mukana olevalla kylällä on mahdollisuus lisätä omia tapahtumiaan. Kyläportaali löytyy osoitteesta www.kymenkylat.fi.

Kymenlaakson Kylät ry - Kymenlaakson kyläportaali - portti kyliin
Kustannusarvio 84 500 €
Julkinen rahoitus 76 050 €
Yksityinen rahoitus 8 450 €
Tuen myöntäjät:
Kehittämisyhdistys Sepra ry
Pohjois-Kymen Kasvu ry

Kotisivut toimivat Kyläportaalin alisivustoina, mutta peruskäyttäjän näkökulmasta sivustot ovat itsenäisiä kokonaisuuksia. Kotisivuja toteutettiin Kymenlaakson Kyläportaali - portti kyliin -hankkeessa, joka päättyi vuoden 2014 heinäkuussa.

Kyläportaalia ylläpidetään valtaosin vapaaehtoisvoimin kylien asukkaiden toimesta. Sisältö jota kylien kotisivuilta löytyy, on kylien asukkaiden itsensä tuottamaa. Kyläportaali onkin siis oiva paikka tutustua Kymenlaakson maakunnalliseen kylätoimintaan ruohonjuuritasolta lähtien.

Hankkeen päättyessä heinäkuun lopussa 2014 kaikkiaan 32 kylää tai kyläseutua on hyötynyt hankkeen tarjonnasta.

Hankkeessa koottiin kylien sähköpostilistoja ja opastettiin kyliä niiden hyödyntämisessä. Kyliille luotiin vertaistukihenkilöiden verkosto, jolloin

Kyläkuitu on ylittänyt liittyjätavoitteensa

Osuuskunta Kymijoen Kyläkuitu on perustettu toukokuussa 2010 varmistamaan valokuituverkon rakentaminen Kouvolan ja Iitin maaseutualueille. Vuosi 2014 saattoi päätökseen kaksi vuotta aikaisemmin aloitetut kolme hankealuetta ja valokuidun toimituksen yli 1500 taloudelle.

Ensimmäisen vaiheen hankkeissa vedettiin runko- ja liittiverkkoa noin 800 kilometrin matkalle. Kakkosvaiheeseen kuuluu neljä hankealuetta ja valokuituverkon pituus on noin 1000 kilometriä.

-Tuleva rakentaminen uusilla hankealueilla on kuitenkin kohdannut hidastavia tekijöitä, jotka johtuvat rahoitussektorin yleisestä varovaisuudesta nykyisessä taloudellisessa tilanteesta. Tähän samaan asiaan ovat törmänneet myös muut vastaavat verkkotoimijat Suomessa. Meikin joudumme korjaamaan aikataulumme tämän vuoksi. Kakkosvaihetta, johon kuuluvat Verla-Sydänmaa, Kuuksa-Sääskjärvi, Saaramaa-Saittara ja Vuolenkoski -hankealueet, päästään valitettavasti rakentamaan vasta 2015 aikana eli vuotta arvioitua myöhemmin. Joka tapauksessa eteenpäin mennään ja valmistuessaan Kouvolan ja Iitin maaseutualueilla tulee olemaan vahva elinvoimaisuutta parantava tietoliikenneverkko, Kymijoen Kyläkuidun toimitusjohtaja Jarno Laitinen sanoo.

Kymijoen Kyläkuitu Osuuskunta	Kust.arvio	Julkinen rah.
Kyläverkko Keski-Iitin alueelle	417 142,86 €	146 000,00 €
Kyläverkko Anjalan-Elimäen alueelle	630 000,00 €	220 500,00 €
Kyläverkko Valkealan alueelle	546 778,00 €	191 317,62 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY-keskus		

Ykkösvaiheen hankkeet valmistuvat

Keski-Iittinen tavoitteena oli saada 350 liittöjän verkko. Liittöjiä on saatu arvioitua enemmän, 408 tilaajaa. Vakituksia asuinkiinteistöjä määräästä on noin 70 prosenttia ja vapaa-ajan kiinteistöjä 30 prosenttia.

Kouvolan kaupungin Elimäen-Anjalan kyläverkkoalueella tavoiteltiin 420 liittöjän verkkoa. Liittöjiä saatiin reippaasti enemmän, 607 kpl. Näistä vapaa-ajan kiinteistöjä on noin kolme prosenttia. Kouvolan kaupungin Valkealaan liittöjämääräksi tuli 484 kiinteistöä, joista vapaa-ajan asuntoja noin 13 prosenttia.

Kyläkuidun tarkoituksena on edistää jäsentensä nopeita ja luotettavia tietoliikenneyhteyksiä ja nykyaikaisen tietoliikenneverkon antamin edellytyksin tukea kestävää kehitystä.

Valokuitukaapelin kaivuutyöt Elimäellä. Kuva Kymijoen Kyläkuitu.

Oma Verkko haastatteli koko kylän

Valtakunnalliseksi vuoden kyläksi 2014 valittu Iitin Vuolenkoskella päättyi lokakuun lopussa 2014 hanke, johon kuului kaikkien kyläläisten haastattelu. Näin kertynyttä tietoa tullaan käyttämään jatkossa kylän kehittämisessä.

Oma Verkko -hankkeen vetäjä Erkki Lumivirta sanoo, että haastatteluaineiston tulokset tulevat taatusti näkymään niin kyläyhdistyksen kuin kylän oman elinkeino-yhtiön, Omakylä Vuolenkoski Oy:n tulevassa toiminnassa.

- Loppuraporttiin sisältyy toimenpideoio, josta löytyy aihioita vaikkapa kyläsuunnitelman päivittämiseen, Lumivirta toteaa.

Haastattelujen avulla kartoitettiin kylän voimavarat, erilaiset toimijat ja osaajat sekä luotiin tietopankki kootun informaation pohjalta. Hankkeessa suunniteltiin ja testattiin kyläportaali, joka mahdollistaa tietojen julkaisemisen. Lisäksi koulutettiin portaalin ylläpito- ja tuki-

OmaVerkko - tiimi vasemmalta oikealle: Anna Finkas, Paula Holmström, Ville Pisto, Johanna Salonen ja Kaisa Pethman.

Omakylä Vuolenkoski Oy - OmaVerkko
Kustannusarvio 166 666 €
Julkinen rahoitus 149 999,40 €
Yksityinen rahoitus 16 666,60 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Valokuituverkon tuomat mahdollisuudet ovat suuri edistysaskel maaseudun kehittämisessä, verkon kautta saadaan maaseutualueille tasavertaiset, nopeat ja virheettömät tietoliikenneyhteydet nykyaikaiseen viestintään ja viihdepalveluihin sekä muihin sähköisiin palveluihin, joiden määrä lisääntyy tulevaisuudessa.

Osuuskunta Kymijoen Kyläkuidun toiminta-alueena ovat ensisijaisesti Kymenlaakson Liiton suunnittelemat hankealueet Kouvolan ja Iitin maaseutualueilla.

Kyläkuidun hallituksen päätöksen mukaisesti hankealueiden rajat eivät rajoita toimintaa pelkästään hankealueille, vaan tulevaisuudessa osuuskunta voi toimia valokuituverkon rakentajana myös hankealueiden ulkopuolella, jos aluekohtaiset liittöjämäärät ovat riittävät verkon rakentamiselle.

henkilöt.

Haastattelijoina toimi kylän nuorten ryhmä, joka kävi läpi yli 200 taloutta, noin 70 kylän yrittäjää ja parikymmentä vapaa-ajan asukasta.

- Kehityskeskusteluissa saatiin esille toiveita ja ajatuksia, miten asioita pitäisi kehittää, Lumivirta sanoo.

Vuolenkosken kyläyhdistyksen sihteeri Mirva Purho pitää hankkeen tuloksena syntynyttä uutta kyläportaalia tosi hyvänä asiana.

- Olen yksi sivujen päivittäjistä, vastuualueeni on mm. tapahtumakalenteri. Päivitykset onnistuvat nyt helposti, Purho kehaisee.

Kylälle koulutettiin kaikkiaan toista kymmentä verkkosivujen päivittäjää ja heillä on jokaisella oma vastuualueensa. Kaikki toimivat vapaaehtoisina. Päivittäjät kokoontuvat säännöllisin väliajoin pohtimaan mahdollisia eteen tulleita ongelmia. Tällä joukolla kyläportaali pysyy ajan tasalla ja tieto kulkee kyläläisille hyvin.

Vesiosuuskunnat iskuun

Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää vesiosuuskuntien toimintaa nykyajan vaatimusten tasolle osaamisen ja käytännön toiminnan kannalta. Hankkeessa lisättiin nykyisten ja potentiaalisten uusien toimijoiden osaamista. Tavoitteena oli myös antaa mahdollisuuksia uudelle yritystoiminnalle haja-asutusalueen vesihuollon palveluihin liittyen.

- Hyödyllistä on ollut. Oppia on saatu vesiosuuskunnan koko elinkaaren ajalta ja kaikesta, mitä osuuskunnan pyörittämiseen liittyy. Elimäen Teuroisten seudun vesiosuuskunnan vetäjä ja projektipäällikkö Pertti Halsola toteaa.

Pohjois-Kymen Kasvu ry:n ja Kehittämisyhdistys Sepra ry:n alueilla toimivan hankkeen alueella on sata vesiosuuskuntaa, joista kolmannes on osallistunut hankkeeseen. Lisäksi koulutuksissa on käynyt sidosryhmien, kuten yritysten ja kuntien edustajia. Osanottajia on ollut yli 400, erilaisia tilaisuuksia on järjestetty yli 30.

Kouvolan Vesiosuuskunnat ry - Vesiosuuskunnat iskuun
Kustannusarvio 95 329 €
Julkinen rahoitus 76 263 €
Yksityinen rahoitus 19 066 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Kymen Paviljongissa 22.11.2014 järjestettyyn hallitustyöskentely- ja talusseminaariin osallistui kuuden vesiosuuskunnan edustajia. Kouluttajina olivat toimitusjohtaja Kari Huhtala Pellervo-instituutista ja toimitusjohtaja Jukka Vainio Suomen vesiosuuskuntien liiton hallituksesta.

Jänhiälän vesihuoltoverkosto valmistui

Jänhiälän vesihuolto-osuuskunta perustettiin heinäkuussa 2012. Yhteisverkoston rakentamissuunnitelma valmistui v. 2013 aikana, ja verkoston rakentaminen alkoi samana vuonna. Hankkeessa rakennettiin alueelle sekä puhtaan veden että jäteveden verkosto. Syksyllä 2014 valmistuneeseen verkostoon liittyi 44 kiinteistöä.

Linjapumppaamo Rantatien varressa.

Putkilinjaa rakennettiin yhteensä noin 16 km, josta siirtoviemäriä on noin 2,5 km. Kiinteistö-pumppaamoita on 39 kpl, linjapumppaamoita 3 kpl ja käyttöveden paineenkorotusasemia 1 kpl. Verkostolla turvataan vesihuoltopalvelujen saatavuus kylän kotitalouksille, yrityksille ja yhteisöille.

- Viime talvi oli otollinen verkoston rakentamiselle ja työt sujuivat hyvin kokeneen urakoitsijan voimin, vaikka aikataulu olikin kiireinen. Maastokartoitus oli tehty hyvin eikä yllätyksiä tullut eteen. Yhteistyö ELY-keskuksen asiantuntijoiden kanssa sujui myös hyvin, vesihuolto-osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja Teppo Vertanen toteaa. Hän antaa kiitokset koko hallituksen porukalle, jonka kesken työnjako on myös toiminut mainiosti. Jänhiälän kylä sijait-

Hinkanrannan kaivuuta.

see Etelä-Karjalan maakunnassa Lappeenrannassa, Joutsenon kaupunginosassa, suuren Saimaan rantamalla. Jänhiälässä on erillään kaksi asuinkeittämää, Pellisenranta ja Jänhiälä.

Jänhiälän vesiosuuskunnan talousvesi- ja jätevesiverkoston rakentaminen
Kustannusarvio 600 000 €
Julkinen rahoitus 240 000 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Taavetin linnoitus tutuksi satukirjan avulla

Luumäen kunnan täyttässä 370 vuotta vuonna 2012 Luumäen Taideseura ry ja Kirjoittajapiiri Kursiivi tekivät juhluvuoden kunniaksi satukirjan Taavetin linnoituksesta.

Charlottan hevonen ja muita tarinoita Taavetin

Taavetin linnoitus tutuksi - Luumäen Taideseura ry
Kustannusarvio: 9 100 €
Leader-rahoitus: 7 280 €
Yksityinen rahoitus: 1 820 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

linnoituksesta -kirjan avulla jaetaan kuvan ja tarinan keinoin perinnetietoa lapsille, nuorille, senioreille ja kaikille paikallishistoriasta kiinnostuneille.

Kirjaa esiteltiin yhteensä 370 koululaiselle ja opettajalle Luumäen kouluissa. Satuja luettiin Luumäen kirjastoissa ja kirjaa esiteltiin lasten taideleirillä Jaakkiman opistolla.

Kirjan esittely jatkui Miehikkälässä ja pitkin vuotta Luumäen 370-juhlavuoden tilaisuuksissa. Linnoituksen lastentapahtumassa etsittiin satuhahmojen kanssa linnoituksen lääkekasia. Kirjaa annettiin palkinnoiksi Luumäen juhluvuoden koululaisten kirjoitus- ja kuvataidekilpailus-

sa ja monissa arpajaisissa.

Kirja lahjoitettiin myös Luumäen matkailuyrittäjille ja useille järjestöille sekä museoille Luumäellä ja lähikunnissa. Kaikki Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson kirjastot saivat kirjan. Luumäen kirjastot ottivat kirjan Lukudiplomin suorituslistalleen.

Linnoitus täytti 240 vuotta vuonna 2013. Kirjaa

hyödynnettiin linnoituksen kunniaksi järjestetyissä tilaisuuksissa.

Linnoitustietämys leviää edelleen kirjastojen ja yhdistysten kautta varsinaisen hankkeen päättyttyä.

Marttilan kylän markkinat tukeutuu historiaan

Päävastuun markkinoista kantaa Luumäki-seura.

- Yhteistyökumppaneina on useita paikkakunnalla toimivia yhdistyksiä sekä Luumäen kunta, Luumäki-seuran puheenjohtaja Riitta Nevalainen kertoo.

Linnoitus asettaa omat ehtonsa markkinoille, esimerkiksi myyjien lukumäärä on rajoitettu pariinkymmeneen. Markkinat järjestetään 1700 - 1800 lukujen taitteen hengessä ajanmukaisesti pukeutuneine kauppiaineen.

Tapahtuma ei kuitenkaan ole pelkkää markkinahumua, vaan siihen sisältyy runsaasti muuta ohjelmaa. Paikallisin voimin esitetty historiallinen näytelmä, vanhan ajan tanssiesitys ja musiikki sekä raudan valmistus ja muut työnäytökset kuuluivat ohjelmaan. Kävijämäärä on Riitta Nevalaisen mukaan vaihdellut reilusta kuudesta sadasta yli tuhanteen.

Tapahtuma edistää paikallisen väestön, kesäasukkaiden sekä matkailijoiden historian tuntemusta, linnoituksen matkailullista merkitystä, Luumäen tunnettavuutta yleensä sekä hyödyttää paikallisia tuottajia, yhdistyksiä, ja yrityksiä ja lisää näiden välistä yhteistyötä.

Elokuun alussa vietettiin Taavetissa neljännen kerran Marttilan kylän markkinoita. Markkinat ovat yksi osa Taavetin linnoituksen kehittämissuunnitelmia.

Tavoitteena on järjestää toistuva, omaleimainen tapahtuma ja samalla elävöittää ja esitellä Luumäen kunnassa sijaitsevan Taavetin linnoituksen historiaa.

Marttilan kylän markkinat - Luumäkiseura ry
Kustannusarvio: 16 944,76 €
Leader-rahoitus: 13 128,29 €
Yksityinen rahoitus: 3 816,47 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

Kuvat: Riitta Nevalainen

Kanoottiretkely on kestävä luontomatkailua parhaimmillaan. Kuva Eero Niskala/Repovesikeskus.

Sertifioidut luonto-oppaat Repoveden kansallispuistoon

Metsähallituksen ”Kestävä luontomatkailua Repovedellä” –hankkeessa on toteutettu luonto-opas-koulutus yhteistyössä Kouvolan seudun ammattiopiston kanssa. Koulutuksen tavoitteena oli syventää oppaiden tietämystä alueesta, siellä toimimisesta ja luonto-opastuksesta. Koulutuksen suoritti hyväksytysti 16 henkilöä.

Hankkeessa laadittiin myös opastusmateriaalia. Luontoäidin tilkkutäkki, Repolaisen retkipassi sekä metsäkulttuuriin ja –perintöön liittyvät kokonaisuudet ovat jatkossa luonto-oppaiden käytettävissä. Näin voidaan hyödyntää alueen luontoa, kulttuurihistoriaa sekä niihin liittyviä tarinoita ja viestejä ohjatussa luontomatkailussa ja virkistyskäytössä. Tämä tukee myös yhtä kansallispuiston päätehtävää: ympäristökasvatusta. Hankkeen yhteydessä valmistuneessa Repoveden luontomatkailusuunnitelmassa määritetään yhteinen näkemys Repoveden kansallispuiston luontomatkailun kehittämisestä yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa, sel-

vennetään eri toimijoiden roolia ja määritellään luontomatkailun kestävyden mittaristo alueelle. Näin edistetään kansallispuiston roolia kestävä luontomatkailun vetovoimatekijänä sekä toimijoiden verkostoitumista.

- Kerätystä aineistosta luodaan myös materiaalipankki nettiin. Se on oppaiden ja kansallispuiston yhteistyöyritysten käytettävissä, projekti-koordinaattori Mirja Nylander kertoo.

Vuoden 2015 alussa julkistetaan vielä yritystutkimus (puistossa toimivista yhteistyöyrityksistä) sekä kansallispuiston kävijätutkimus.

Kestävä luontomatkailua Repovedelle - Metsähallitus
Kustannusarvio: 230 000 €
Julkisen rahoitus: 207 000 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Fish and soul - Pro Kelkkaniemi ry
Hankkeen kustannukset: 13 840 €
Julkisen rahoitus: 12 456 €
Yksityinen rahoitus: 1 384 €
Tuen myöntäjä: Kehittämisyhdistys Sepra ry

Fish and Soul yllätti

Vilukko-hankkeen myötävaikutuksella syntynyt Fish and Soul -tapahtuma yllätti yleisömenestyksellään jo heti ensimmäisellä kerralla. Klamilan satama suorastaan odotti tällaista tapahtumaa.

Cosmoksen esiintymiseen. Ensi kesän tapahtuman valmistelu on jo täydessä vauhdissa.

Lohipaallaa tekemässä Aulikki Kanerva. Kuva: Siru Ahopelto.

Ensimmäisenä vuonna tapahtuma oli yleisölle maksuton, hankerahoituksella järjestetty. Tapahtuman järjestänyt Pro Kelkkaniemi oli vasta perustettu yhdistys, jonka toiminta lähti vauhdilla alkuun. Fish and Soul -tapahtumaan odotettiin noin 300 kävijää, mutta yleisöä tulikin reilut 2000.

Hyvä paikka ja loistava heinäkuinen sää olivat tietysti vaikuttamassa asiaan, tapahtuman puuhanaan Siru Ahopelto toteaa.

Hyvin satamaan istuvaa tapahtumaa ei kannatanut kuopata hankkeen jälkeenkään. Niinpä kesällä 2014 tapahtuma sai jatkoa, ja yleisömäärä lähes tuplaantui. Ohjelma alkoi lapsille ja perheille jo kello 14 iltapäivällä. Iltaohjelma oli maksullinen ja se huipentui bilebändi Osmo's

Luonto- ja kulttuurikohteet esille Virolahdella

Vuosina 2012-2013 Kehittämisyhdistys Sepra ry:n myöntämän Leader-rahoituksen turvin toteutetun VILUKKO -hankkeen tavoitteena oli edelleen kehittää Virolahden luontoon ja kulttuuriin perustuvaa maaseutumatkailua Horisontti -selvityshankkeen viitoittamalla tiellä.

VILUKKO palkittiin Sepran ohjelmakauden 2007-2013 hankkeista Maa- ja metsätalousministeriön sekä Maaseutuverkostoyksikön suosikkihankkeena Sepra-Gaalassa 2014.

Ylätason tavoitteena oli edistää Virolahdelle suunnitellun luonto- ja kulttuurimatkailun palvelukokonaisuuden perustamista kehittämällä uusia palveluja ja tuotteita matkailijoille. Nämä liittyivät hankkeessa neljään eri teemakokonaisuuteen: luonto (linnut, perhoset, meri), tsaari Nikolai II, kivi ja raja. Lisäksi hankkeessa kehitettiin matkailu- ja kalastuselinkeinoja Klamilan satamassa.

Hankkeen aikana suunniteltiin Virolahden merkittävien historiallisten matkailukohteiden kunnostusta. Keisarin huvipuisto ja Heponiemen louhosalue saivat omat kunnostussuunnitelmansa. Paikallisia yrittäjiä ja yhdistyksiä verkostoitettiin aktiiviseen toimintaan ja hankkeessa järjestettiin teematapahtumia.

Luontoteemaa toteutettiin lähinnä Arktika-päivien kehittämisen kautta. Virolahden luontomatkailun merkittävin tapahtuma, lintujen arktiseen muuttoon ajoittuvat Arktika-päivät

Arktika-risteilyt olivat uusi tuote, jonka VILUKKO kehitti Virolahden Arktika-päiville ensimmäistä kertaa 2013. Kuva Siru Ahopelto.

on hankkeen kautta noussut uudelle tasolle etenkin viestinnän ja sitä kautta myös kävijämääriensä suhteen. Ohjelman sisältöä uudistettiin, tapahtumalle saatiin uusi aiempaa toimivampi paikka ja tapahtuman yhteyteen tuotettiin uusia palveluita. Kansainvälisiä markkinoitintoimia suunnattiin Saksaan ja Venäjälle.

Kulttuurikohteiden osalta hankkeessa toteutettiin matkailukohteiden kunnostussuunnitelmia ja tapahtuma historiallisissa kohteissa (Keisarin huvipuisto ja Heponiemen louhos sekä Harjun Hovi). Klamilan sataman alueelle suunniteltiin viihtyvyyttä parantava uimaranta. Klamilan sataman muu toiminta vilkastui hankkeen myötävaikutuksella, mm. Fish and Soul -tapahtuman kautta sekä sataman maisemointitoimien myötä.

Hanke tuotti runsaasti uutta matkailun infomateriaalia uudella, myyväällä ja nykyaikaisella ilmeellä. Virolahden matkailuyrittäjien verkostoa tiivistettiin koko hankkeen aikana henkilökohtaisten tapaamisten ja kehittämiskeskustelujen avulla. Hanke on toiminut tiiviissä yhteistyössä myös paikallisten yhdistysten että seudun muiden matkailun kehittämishankkeiden kanssa. Yhteistyö on laajentunut myös kansainväliseksi COMCOT –ja Vetovoimaa –hankkeiden yhteistyön kautta.

Vilukko - Virolahden kunta
Hankkeen kustannukset: 102 300 €
Julkisen rahoitus: 92 070 €
Yksityinen rahoitus: 10 230 €
Tuen myöntäjä: Kehittämisyhdistys Sepra ry

Yhteistyöllä lisää myyntiä

Savitaipaleen ja Luumäen yrittäjähdistykset toteuttivat alueillaan maaseutumatkailuyrittäjien verkostoitumis- ja yhteismarkkinointihankkeet. Yhteistyö ja verkottuminen on huomattu erittäin tärkeäksi ja tarpeelliseksi, joten toimintaa haluttiin viedä eteenpäin koko Lappeenrannan seudulla.

Tavoitteena oli yritysten verkostoituminen, bench marking, yhteismarkkinointi Karjalan Kannaksen matkailuyritysten kanssa ja uusien yhteismarkkinointimenetelmien kehittäminen. Hankevetäjänä toiminut Virpi Pakarinen kertoo ensimmäisessä verkostoitumishankkeessa olleen mukana 23 yritystä. Kakkosvaiheeseen saatiin mukaan 37 yritystä ja yhdistystä, lisäksi mukana oli viisi venäläistä matkailuyritystä.

Hankkeessa toteutettiin yhteismarkkinointia kotimaassa sekä Venäjällä, jossa osallistuttiin matkailumessuille sekä metsästys- ja kalastusmessuille.

- Osa yrittäjistä kiinnostaa yhteistyö markkinoinnissa jatkossakin ja nyt hankkeen päätyttyä haetaan sille muotoja, Virpi Pakarinen sanoo.

Yhteistyöllä lisää myyntiä II – Blue Saimaa Savitaipaleen kunta
Kustannusarvio: 54 000 €
Julkisen rahoitus: 45 900 €
Yksityinen rahoitus: 8 100 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

Pietarin metsästys- ja kalastusmessuilla keväällä 2014. Kuvassa Margarita Siivo. Kuva hankkeen arkisto.

Loistava opas kruunasi Selänpään avoimet ovet

Selänpään asemayhdistys on kunnostanut kylän 125-vuotiaan asemarakennuksen Leader Pohjois-Kymen Kasvun hanketuella upeaan kuntoon.

"Ilman hankerahaa remonttia tuskin olisi edes aloitettu", korostaa asemayhdistyksen puhe- mies Erkki Seppälä. Remonttia on tehty vuodesta 2009. Hankerahoituksen piiriin kuuluvat aseman ulkopinnan kunnostus, asemapäällikön asuintilat ja komea kellari.

Avoimet ovet olivat Selänpään asemalla yleisömenestys ja ensimmäiset vieraat tulivat tutustumaan asemaan jo heti ovien avauduttua. Tutustumiskierros olisi ollut kovin erilainen ilman innostavaa opasta, Erkki Seppälää. Hän on syntynyt sadan metrin päässä asemasta sijaitsevasta maalaistalosta ja tuntee aseman historian kuin omat taskunsa.

Selänpään aseman kunnostuksessa on kunnioitettu perinteitä. Aseman historia liittyy lähellä sijaitsevan Maailman perintöluetteloon kuuluvan Verlan tehdasalueen historiaan, sillä asema on toiminut tehtaan lastausasemana.

Asemayhdistys pyrkii saattamaan asemapäällikön asuintilat niiden alkuperäiseen kuosiin. Korkeiden huoneiden seinissä on taas oikeaoppiset pinkopahvit ja niiden päällä vanhanajan tapetit. Osin rikkoutuneet vanhat ikkunat on korjattu hankkimalla samanlaista vanhaa lasia kuin alkuperäiset olivat. Kalustukseksi on saatu hankittua hieno salin kalusto, joka on oikeasti kuulunut aseman asemapäällikölle. "Täällä päälliköt viihtyivät, kaksi heistä yli kaksikymmentä vuotta", kertoo Seppälä.

Talkootyön määrä aseman kunnostuksessa on ollut iso. Erkki Seppälä kertoo, että talkoovä-

keä on ollut hyvin saatavilla. Asemasta on tullut kyläläisten kokoontumispaikka, jossa tänä kesänä järjestetään vielä muun muassa konsertti ja taidenäyttely. Museota asemasta ei koskaan aiota tehdä. "Museot eivät oikein vedä ihmisiä", tuumaa Seppälä. Sen sijaan asemasta toivotaan tulevan vilkas kohtaamispaikka, jossa rautateiden historia on esillä parhaimmillaan, elävänä. Harva meistä lukijoista tietää esimerkiksi, että rautatiet pitivät aikoinaan todella hyvää huolta asemistaan. VR:n palveluksessa oli muun muassa asemapuutarhureita, jotka istuttivat asemille taimia VR:n omasta taimistosta. Selänpään

aseman puistoalue on myös näkemisen arvoisen yli satavuotisine tammineen.

Teksti Päivi Silander-Pesu, kuva Asemayhdistys.

Selänpään Asemayhdistys ry - Selänpään rautatieaseman kunnostus
Kustannusarvio 286 600 €
Julkinen rahoitus 143 300 €
Yksityinen rahoitus 143 300 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Parikkalassa kesäteatteria ei tarvitse katsella sateessa

Parikkalan kesäteatterin katsojat pääsivät jo viime kesänä keskittymään esityksiin ilman kastumisen pelkoa. Katsomon rakennusprojekti eteni ripeästi ja katto tuli pään päälle ennen esityskauden alkua.

Hankevetäjä Harri Rissanen kertoo keskustan tuntumassa sijaitsevan kesäteatterin kattamisen olleen haaveena jo useita vuosia. Kerran aikaisemmin jo yritettiin saada hanketta pystyyn, mutta homma kaatui siihen, ettei taustayhteisönä ollut rekisteröityä yhdistystä. Syyskuussa 2013 sitten sellainen perustettiin ja Parikkalan Teatteriyhdistys näki päivänvalon. Saman tien alettiin paperihommiin ja laitettiin hankehakemusta sisälle.

- Kattaminen oli ensimmäinen tavoite, mutta kun entistä katsomoa tarkasteltiin tarkemmin, kävi selväksi, että myös penkit ja portaat on uusittava. Uudella yhdistyksellä ei tietenkään ollut heti varoja omahoidetusosuuteen joten käännyimme paikallisten yritysten puoleen. Hyvin saatiinkin yrityksiä mukaan ja uskallettiin lähteä hanketta vetämään, Harri Rissanen sanoo.

Hän antaa kiitokset rahastonhoitajana toimivalle vaimolleen Riitalle, jonka aikaisemmasta hankekokemuksesta oli paljon apua.

Harri Rissanen

Rutolan kyläpolku avaa metsäteollisuuden historiaa

1890-luvulla aloitettiin puiden uitto Saimaan vesistöä Kymijokeen. Uiton mahdollisti Myllylammen rantaan, Saimaan pohjukkaan, rakennettu ylivientilaitos, jossa puutavara siirrettiin Kärjenlammen puolelle. Puiden uitto jatkui Jängyn- ja Kivijärven kautta Kymijokeen. Osa puutavarasta oli jo Saimaalla vettynyttä eikä sitä voitu enää uittaa pidemmälle. Rutolaan perustettiin oma saha, joka toimi Lapatonniemessä 1930-luvun alkuun asti. Puiden uitto jatkui vielä 1960-luvulle. 1940-luvulla alkoi Salpalinjan rakentaminen ja uitossa käytetty vesiväylä todettiin hyväksi luonnonesteeksi. Alueella limittyvät metsäteollisuuden historiaan ja Salpalinjan kuuluvat rakenteet.

Rutolan kyläpolku -hankkeessa rakennettiin ja kunnostettiin Rutolan kylälle noin 3,5 kilometriä pitkä polku, jonka varrella olevia Salpalinjan ja Enso Gutzeitin sahaistoriaa liittyviä kohteita saatiin esille kaatamalla puustoa ja raivaamalla aluskasvillisuutta.

Polku alkaa Rutolan VPK:n palotallilta. Palotalin seinässä on pääopastaulu, mistä löytyvät reittikartta, vanha Rutolan kartta sekä vieraskirja. Polku kulkee idyllisten kyläteiden varsilla

sekä poikkeaa myös kauniisiin järvenranta- maisemiin. Maastoon polku on merkitty sinipaisilla tolilla. Polun varrella on kuusi alueen historiasta kertovaa opastaulua. Sahaistoria ja Salpalinjan ovat vaikuttavia ja tutustumisen arvoisia kohteita.

Polun varrella on myös tuotu kasvi-, eläin- ja sienilajeja esitteleviä lajintunnustustauluja. Tämä mukava idea ja maastosta löytyvät lajit tekevät Rutolan kyläpolusta myös kivan luontoretkikohteen.

Matkalle mukaan tarvitaan kunnan jalkineet sekä taskulamppu, jos haluaa päästä kurkistamaan korsiin sisään. Korsujen yhteydessä on myös Salpalinjan henkeen rakennettu tauko- paikka, jossa voi hyvin pitää vaikka evästauon.

Hankkeen arkisto

Rutolan kyläpolku - Lappeenrannan kaupunki
Kustannusarvio: 9 000 €
Julkinen rahoitus: 7 200 €
Yksityinen rahoitus: 1 800 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissy- distys ry

Imatran Palloseuralle potkua kehittämishankkeesta

Puhelimeen vastaa junioripäällikkö Tero Nieminen, joka palkattiin hankevetäjäksi.

- Hanke onnistui, sillä seuraan saatiin lisää junioreita ja näin ollen minut pystyttiin palkkaamaan seuralle töihin hankkeen jälkeenkin, Nieminen toteaa.

Imatran Palloseura on perustettu vuonna 2005 jalkapallon erikoisseuraksi. Jalkapallokoulussa junioreita on yli 100. Poikia on kymmenen ikäluokkaa ja tyttöjoukkueita kaksi. Lisäksi toimii vielä aktiivinen naisten harrasteryhmä. Kolmosdivarissa pelaava edustusjoukkue on eriytetty omaksi organisaatiokseen.

Imatran Palloseura haluaa olla tärkeä ja vakavasti otettava toimija Imatralle tärkeän Ukonniemen alueen kehittämisessä. Kaakkois-Suomen suurin sisäharjoitteluhalli avasi ovensa Ukonniemessä marraskuussa 2012. Aviasport Areenalta löytyy täysimittainen jalkapallokenttä, pesäpallokentät, yleisurheilun suorituspai- koja sekä ympärikiertävä rata.

- Seura on yksi merkittävimpiä hallin käyttäjiä. Järjestämme turnauksia, joihin tulee joukkueita eri puolilta Suomea sekä Venäjältä. Joukkueet yöpyvät kylpylässä ja tuovat tuloja alueelle, Nieminen toteaa.

IPS ry - Futiksen verkko vahvaksi - TOGETHER
Kustannusarvio 96 000 €
Julkinen rahoitus 76 800 €
Yksityinen rahoitus 19 200 €
Tuen myöntäjä: Etelä-Karjalan Kärki-Leader

Tero Nieminen

Tyttöpartiolaiset iloitsevat uusista toimitiloista

Lippukunta Karhulan Kanttarellit on toiminut aikaisemmin vanhasa purkukuntoisessa rakennuksessa, jonka myyntineuvottelut eivät johtaneet sopimukseen eikä vuok-

raus ylläpitovelvoitteineen osoitautunut taloudellisesti kestäväksi pitkäaikaiseksi ratkaisuksi. Uusien toimitilojen saamiseksi päädyttiin rakennushankkeeseen.

Kotkan kaupunki teki kädenjennuksen Kanttarelleille osoittamalla tontin toimitilan rakennuttamista varten. Tontin vuosivuokrassa on huomioitu Kanttarellien tekemä nuorisotyö, sen vapaaehtoisuus ja voitontavoittelemattomuus. Hankkeessa rakennettiin päärakennus, pihavasto askartelutiloineen, kota, wc ja porakaivo sekä hankittiin sähköliittymä. Varastotiloissa hoituu myös telttojen kuivatus. Tyttöpartiossa on mukana yli 90 alle 18-vuotiasta, jäseniä on kaikkiaan noin 140. Uudet toimitilat mahdollistavat sen, että yhdellä kertaa jopa kolme ryhmää pääsee kokoon-tumaan. Myös muuta toimintaa on saatu tänne, on pidetty kursseja, Peli-Karhujen tytöt ovat viettäneet kauden päättäjäisiä, on ollut myös Tyky-toimintaa, Kanttarellien rahastonhoitaja Kaisa Kankanen kertoo. Tosi iloisia ja tyytyväisiä ollaan, että saatiin tämä rakennushanke toteutettua ja apua saatiin eri tahoilta. Tavaralahjoituksia tuli paljon ja leijonat tekivät merkittäviä lahjoituksia. Lippukunta on säästänyt erilaisia talkootuloja jo yli 20 vuoden ajan ja nyt ne sijoitettiin tähän hankkeeseen, Kankanen toteaa.

Karhulan Kanttarellit ry - Kantola
Kustannusarvio: 150 382 €
Julkinen rahoitus 83 943 €
Yksityinen rahoitus: 66 439 €
Tuen myöntäjä: Kehittämisyhdistys Sepra ry

Nuorille töitä ja tekemistä Etelä-Karjalassa

Nuoret suunnittelivat ja toteuttivat valmentajien kanssa lähes sata tapahtumaa 800 nuorelle. Kaakkois-Suomen ELY-keskus, kaikki Etelä-Karjalan Osuuspankit ja 4H rahoittivat hanketta lähes 400 000 eurolla. Yhteensä kaikista kunnista oli mukana yli 3300 etelä-karjalaista.

Omalla kylällä hanke toi toimintaa Etelä-Karjalan valituille 60 kylälle ja yli 15 vuotiaille nuorille kolmen vuoden aikana. Yhteistyössä kylien ja niissä toimivien järjestöjen ja yritysten kanssa luotiin 200 nuorelle kesätöitä.

Omalla kylällä - Suomen 4H liitto ry
Kustannusarvio: 389 635,00 €
Julkinen rahoitus: 350 671,50 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Tavoitteena oli kuulla nuoria, etsiä töitä ja tekemistä omalta asuinalueelta. Kylillä asuvat nuoret pääsivät vaikuttamaan mm. kuntapäätäjiin kunnallisvaalitenteissä tuomalla esiin yli 15 vuotiaiden nuorten näkemyksiä sekä nuorisolain velvoitteita tasapuoliseen nuorten kuulemiseen kunnan alueella. Hankkeessa luoduilla kyläsuunnitelmakartoilla haluttiin tuoda nuorten näkökulmaa kylien toimintaan.

Ruokolahden yrittäjät maksoivat Nooralle ja Veeralle palkan palvelutalon vanhusten ulkoiluttamisesta.

Nuoret kokivat tärkeimmäksi saada omalta asuinalueelta kesätöitä. Kotitaloudet, kylien yrittäjät ja järjestöt palkkasivat nuoria auttamis-, piha-, siivous- ja myynti- ja esittelytöihin. Osa nuorista kouluttautui 4H- yrittäjiksi ja työllistivät itsensä kesä aikana.

Omalla kylällä -hankkeessa valmennettiin aikuisia nuorten tueksi järjestämään nuorten itsensä suunnittelema tapahtumia kylille. Kylien tapahtumapaikoille nuoret tuottivat mm. laneja, discoja, kauneustapahtumia, leirejä, kokkausta, riista- ja liikuntatapahtumia.

Teksti ja kuva Helena Puustinen.

Nuorta energiaa maaseutuyrittäjyyteen Spirit-hanke palkittiin parhaana käytäntönä

Spirit-hankkeen nuoria Traktorimeetingissä. Kuva hankkeen arkisto.

Maaseutuverkostoyksikön järjestämässä Maaseutugaalaa Lahdes- sa lokakuussa 2014 palkittiin jo kolmannen kerran maan parhaita käytäntöjä, eli hyviä maaseudun kehittämishankkeita. Nuoret-sarjassa Spirit-yrittäjyyslähettiläitä Kymenlaaksoon -hanke palkittiin parhaana käytäntönä nuoret-sarjassa.

Spirit-hanke oli Kymenlaakson ammattikorkeakoulun hallinnoima ja Pohjois-Kymen Kasvun rahoittama. Yrittäjyyslähettiläiksi on rekrytoitu kuusi henkilöä ja heille on annettu koulutusta. Koulutus on toiminnallinen. Jokaisella yrittäjyyslähettiläällä oli oma tiimi, joissa mukana yhteensä 28 nuorta. Neljästä maaseutuyrityksestä on valmistettu esittelyvideo, jota hyödynnettiin tapahtumien yhteydessä. Mukana toteutuksessa oli 20 maaseutuyritystä, 4 tuottajayhdistystä, MTK Kaakkois-Suomi ja Kinno Oy. Hankkeessa on lanseerattu Spirit - Trendikäs maaseutu -slogan ja yleisilme. Tapahtumat lukioissa ja KSAO:ssa tavoittivat

satoja nuoria. Nuoret ja maaseutu ovat saaneet myönteistä julkisuutta lehtiar- tikkeliin, sosiaalisen median ja muun tiedottamisen kautta. Hankkeen kohderyhmänä olivat Spirit-yrittäjyyslähettiläiksi valitut nuoret, lukioiden ja II-asteen opiskelijat ja maaseutuyritykset, jotka suunnittelevat uutta liiketoimintaa. Tavoitteena oli kouluttaa Spirit-yrittäjyyslähettiläitä 3-6 kpl, viestittää yrittäjyydestä lukioiden ja II-asteen opiskelijoille Pohjois-Kymenlaaksossa Spirit-yrittäjyyslähettiläiden toimesta, kartoittaa uuden liiketoiminnan mahdollisuuksista sukupolvenvaihdostilanteessa olevissa maaseutuyrityksissä sekä tutkia maaseutuyritysten uuden liiketoiminnan synnyttämistä case-tutkimuksin. Hankkeen muita tempauksia olivat: A la carte -annoksia lähiraaka-aineista (KSAO Pikkukokki ravintola), Kaappaus lukiossa (Lyseon Lukio Kouvola, Valkealan lukio, Kuusankosken lukio),

City Maajussi, Muodin Yön tempaus, Traktori Meeting, Välitunnin latotanssit (KSAO liiketalous).

Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu Oy - Spirit - yrittäjyyslähettiläitä Kymenlaaksoon
Kustannusarvio 95 000 €
Julkinen rahoitus 76 000 €
Yksityinen rahoitus: 19 000 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Sanasampo jauhoi sanataideharrastuksen

Sanasampo oli kaksivuotinen (2010-11), Etelä-Karjalan Kärki-Leaderin ja Länsi-Saimaan Kehittämisyhdistyksen rahoittama hanke. Sitä hallinnoi Kirjoittajayhdistys Palta ry. Hanke työllisti koordinaattorin sekä useita sanataideohjaajia.

Etelä-Karjalasta oli aiemmin puuttunut lasten sanataideharrastus lähes kokonaan, vaikka maakunnassa on ollut muuten vahvaa taiteen perusopetustarjontaa mm. musiikin, kuvataiteen ja tanssin alueilla.

Tavoitteeseen pyrittiin perustamalla 9-12 -vuotiaille suunnattuja sanataidekerhoja hankealueelle. Kerhot kokoontuvat kouluilla, kirjastoissa ja kylätuvilla viikottain, kaksi tuntia kerrallaan. Kerho-ohjaajia koulutettiin hankkeen ensimmäisessä vaiheessa, Sanarummussa, josta vastasi kirjailija, kouluttaja Sirkka Laine.

Sanasampo-hankkeen aikana syntyi kaikkiaan 12 sanataidekerhoa Etelä-Karjalan maakuntaan akselille Ylämaa - Parikkala - Saari. Yksi näistä, Uukuniemen koulun kerho, toimi pilottikerhona, jota pidettiin hankkeen suunnittelun aikana. Kerhojen sisällöt vaihtelivat, osassa painotettiin draamakasvatusta, yhdessä perehdyttiin lehti-työhön. Tärkeintä kaikissa kerhoissa oli ilmai-

sun vapaus ja kirjoittamisen riemu, lukemisen ihanautta unohtamatta. Toimintaan osallistui kaikkiaan yli 60 iältään 9-12 -vuotiasta lasta. Kerhotyöskentelyn ohella järjestettiin kolme sanataideleiriä, joista viimeisin toteutettiin marraskuussa 2011. Opetuksen lisäksi kerholaiset ovat tehneet useita omia kerhojulkaisujaan. Sanataidekerhoja on hankkeen jälkeen toiminut Parikkalassa, Saarella, Rautjärvellä, Imatrala ja Ruokolahdella opistojohtajien kursseina. Suomen sanataideopetuksen seura myönsi ensimmäisen Vuoden sanataideteko 2009 -tunnustuksen Sanasampo-hankkeelle heti tuoreeltaan vuoden 2010 alussa. Sanasampo-hanke oli myös Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan ehdotus vuoden 2011 Lapsenpäivä-palkinnon saajaksi.

Sananjalka-leirillä elokuussa 2011, opettajana kirjailija Sirkka Laine. Kuva hankkeen arkisto.

Kirjoittajayhdistys Palta ry - Sanasampo
Kustannusarvio: 53 370 €
Julkinen rahoitus: 42 696 €
Yksityinen rahoitus: 10 674 €
Tuen myöntäjä: Etelä-Karjalan Kärki-Leader, Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

Karvajalanjoen kosteikko

Karvajalanjoki on suurin Pien-Saimaan läntisimpään osaan laskevista joista. Sitä pitkin järveen virtaa merkittävä määrä ravinteita pelloilta ja metsistä, ja valuma-alueella on mm. kolme ojitettua suota. Pien-Saimaan veden laatu on heikentynyt ja vesi on samentunut. Vesistön ongelmat ovat saaneet alueen asukkaat miettimään rehevöityneen lähiympäristönsä tilaa. Kymmenen vuotta sitten POMO-rahalla rakennettu kosteikko oli rämettynyt ja retkeilypolun pitkospuut lahonneet. Alkuperäinen rakentaja ja ylläpitäjähdistys oli lopettanut toimintansa.

Vasemmalla Marjut Sassi, kansanedustaja Ari Tornainen, Jouni Kemppi ja kansanedustaja Anneli Kijunen avasivat kosteikon leikkaamalla juhlallisesti nauhan.

Päätettiin perustaa Karvajalanjoen Suojeluyhdistys ry kehittämään Karvajalanjoen ja ympäristön hyöty- ja virkistyskäyttöä, parantamaan vesistön vedenlaatua ja sekä edistämään alueen vakinaisten ja kesäasukkaiden yhteistyötä ja viihtyvyyttä.

- Suurin hankkeemme ja syy, miksi yhdistys perustettiin, oli ja on Karvajalanjoen kosteikon ja retkeilyalueen kunnostaminen, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Marjut Sassi.

Loppujen lopuksi alue rakennettiin kolmen eri hankkeen rahoituksella. Kosteikko ja luontopolku toteutettiin Eu:n yleishyödyllisenä investointihankkeena (Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry). Esteettömät kulkutiet rakennettiin Etelä-Karjalan Virkistysalueasäätön hankkeena ja Olkkolanniityn allas Taipalsaaren kunnan ra-

hoittamana hankkeena. Hankkeessa kunnostettiin alueen saaret ja puhdistettiin jokiuoma kertyneestä lieteaineesta. Lisäksi rakennettiin kaksi valuma-allasta ja veden korkeutta säätelevä pato. Ojien ja altaiden maa-aineksella pergerrettiin jokiuoman reunan huoltotie ja retkeilypolku. Pengerryksen yhteydessä yläpuolisen peltoalueen ojitus tehtiin niin, etteivät vedet laske suoraan jokeen.

Marjut Sassi iloitsee, että luontovalokuvaajat ovat jo löytäneet alueen uudelleen. Perhosia, kalasääskiä, jopa mehiläishaukka on havaittu. Elämä löytää jälleen vanhoista kotimaisista elokuvista tuttuun maisemaan ja alkaa pikkuhiljaa täyttää tyhjätkin paikat.

Teksti ja kuva: Ulla Maria Hoikkala.

Karvajalanjoen kosteikko - Karvajalanjoen suojeluyhdistys ry
Kustannusarvio: 20 389 €
Julkinen rahoitus: 10 194,50 €
Yksityinen rahoitus: 10 194,50 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

Vesiensuojelu kiinnostaa paikallisesti ja valtakunnallisesti

Kosteikkoasiamieshanke on ainutlaatuinen ja innovatiivinen hanke, jossa on saatu muutamassa vuodessa neuvonnan ja rahoitusmuotojen yhdistämisen kautta toteutettua useita kymmeniä kosteikkoja yksityismaille. Kosteikkojen tavoitteena on vähentää vesistöön tulevia ravinnepäästöjä mm. maataloudesta. Kosteikkoasiamiehenä toimii Antti Happonen.

Hanke on ollut menestys: toiminta on luonut yhteishenkeä ja sitoutumista vesiensuojeluun. Yhteistyö muiden Pien-Saimaan kunnostustoimenpiteisiin osallistuvien hankkeiden ja tahojen kanssa on kiinteää ja hedelmällistä. Yhteisiin kosteikkoiltoihin osallistui lähes 300 henkilöä. Mutta ilman tekojahan hankkeista ei olisi hyötyä: kahden vuoden aikana on suunniteltu 40 uutta kosteikkoa tai muuta vesiensuojelurakennetta ja toteutettu 21 kohdetta. Tavoitteet on reippaasti ylitty.

Hankkeen tavoitteena on parantaa Läntisen Pien-Saimaan tilaa vauhdittamalla erilaisten vesiensuojelurakenteiden toteuttamista vesistön valuma-alueella. Vesiensuojeluratkaisut toteutetaan pääosin yksityisten maanomistajien maille eri rahoituslähteitä hyödyntäen. Hanketyöntekijä tiedottaa, neuvoo ja motivoi kiinteistönomistajia toteuttamaan vesiensuojelua ja auttaa rahoituksen hakemisessa. Hankkeen tuloksena Pien-Saimaan valuma-alueelle on suunniteltu, käynnistetty tai rakennettu vesiensuojeluratkaisuja, jotka pidättävät ulkoista kuormitusta ja parantavat vesistön tilaa. Alueen vesiensuojelutaso on kasvanut ja kokemus vesiensuojeluratkaisusta on parantunut, mikä

Pien-Saimaan suojeluyhdistys ry:n Kosteikkoasiamieshanke palkittiin 29.10.2014 Maaseutugaalassa kunniakirjalla. Gaalassa palkittiin Suomen parhaita maaseuturahastosta rahoitettuja hankkeita.

edistää vastaavanlaista toimintaa hankkeen jälkeinkin.

Pien-Saimaa on Suomen suurimman vesistön, Saimaan, eteläisin osa. Pien-Saimaa on matala, rikkonainen ja osin eriytynyt vesialue, jolla veden vaihtuvuus on hidasta. Luonnontilaisena Pien-Saimaa on ollut karu ja kirkasvetinen

Kuvassa kosteikkoasiamies-hankkeen toteuttaja Lahden Maaseutugaalassa. Oikealta: Kosteikkoasiamies Antti Happonen, sihteeri Marjut Sassi, maaseutusihiteeri Juha Tiainen, projektkoordinaattori Raija Aura, varapuheenjohtaja Nyky Vanhanen, ympäristöjohtaja Ilkka Räsänen.

vesistö.

Pien-Saimaan veden laatu on muuttunut selvästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Muutos näkyy veden samentumisena, näkösyvyyden vähenemisenä, pohjan laadun muutoksina, verkkojen limoittumisena sekä ajoittain laajoja leväkukintoina.

Pien-Saimaan kosteikkoasiamies - Pien-Saimaan suojeluyhdistys ry
Kustannusarvio: 127 000 €
Julkinen rahoitus: 101 600 €
Yksityinen rahoitus: 25 400 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry

Pien-Saimaan kuormitusta vähennetään useilla hankkeilla

Pien-Saimaan kunnostustoiminta käynnistyi ripeästi. Hankkeita, toimenpiteitä ja toimijoita on useita ja kiinnostus Pien-Saimaan kunnostukseen on yhteinen. Hankkeita ovat hallinneet Lappeenrannan kaupunki (mm. PISA2013), Pien-Saimaan suojeluyhdistys ry ja Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry. Merkittävä näkökohtana rahoittajana hankkeissa on ollut Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö.

- Vaikka hankkeita on useita ja toimijotakin monta, yhteistyö on ollut hedelmällistä eikä turhaa päällekkäisyyttä ole syntynyt, projektkoordinaattori Raija Aura Lappeenrannan ympäristötoimesta sanoo.

Hankkeiden tavoitteina ovat Läntisen Pien-Saimaan veden laadun parantaminen, virkistyskäytön ja viihtyvyyden sekä vedenhankinnan turvaaminen, maaseudun palveluiden ja elinkeinojen kehittäminen ja alueen vetovoimaisuuden ja imagon kohottaminen. Kohderyhmänä ja hyödynsaajana ovat Läntisen Pien-Saimaan valuma-alueen väestö, kunnat ja yhteisöt.

Pien-Saimaa on tyypillinen hajakuormitteinen vesistö. Vesistön suurimmat kuormittajat ovat maa- ja metsätalous, haja-asutus, laskeuma ja ajoittain myös sisäinen kuormitus. Toimenpiteitä kohdennetaan merkittävimmille kuormittajille ja valuma-alueille. Kuormitusta pienentäviä toimenpiteitä pyritään kehittämään ja niiden käyttöä edistämään. Keinoina ovat suunnittelu, neuvonta ja koulutus ja tiedotus sekä vuorovaikutus ja yhteistyö. Pien-Saimaan valuma-alueelle on tehty laajoja vesiensuojelun yleissuunnitelmia sekä osavalmu-alue-, tila ja kiinteistökohtaisia suunnitelmia, viljelijöitä ja maanomistajia ja eri toimijoita on neuvottu ja koulutettu. Erilaisia yleisö- ja tiedotustilaisuuksia

Pien-Saimaan asukkaiden ja viiranomaisten huoli vesistön tilan heikentymisestä on kasvanut vuosi vuodelta. Viimeinen pisara oli "sinilevätilvi" 2008-2009. Syksyllä 2008 alkanut voimakas kukinta säilyi poikkeuksellisesti pitkään ja jatkui jopa jään alla loppukevääseen 2009. Myrkyllinen sinilevä on merkittävä riski niin Lappeenrannan kaupungin kuin myös tiheän haja- ja loma-asutuksen vedenhankinnalle.

sia on järjestetty kymmeniä. Väki on aina runsaslukuisena paikalla.

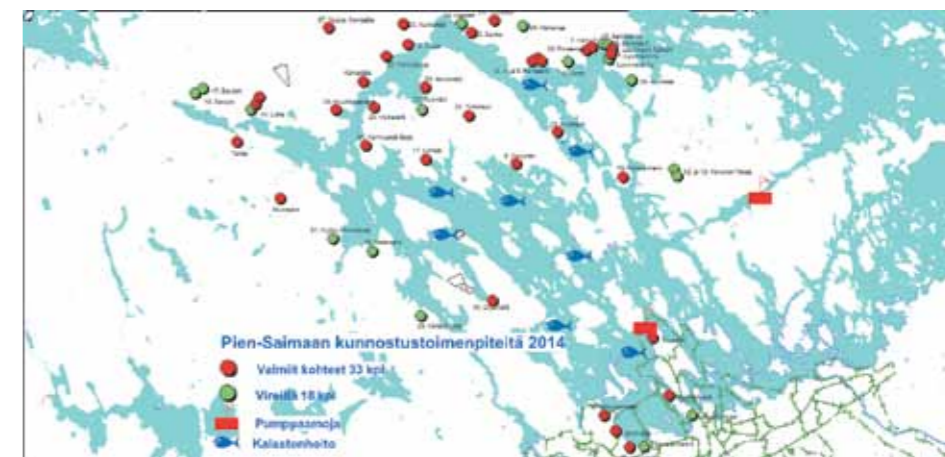
Ulkaisen kuormituksen vähentäminen on keskeinen keino veden laadun parantamiseksi.

Riistakosteikkoilta Taipalsaarella elokuussa 2013 oli menestys, osallistujia oli yli 200. Kuva hankkeen arkisto.

Valuma-alueella toteutettavia toimenpiteitä ovat maa- ja metsätalouden työtapojen muuttaminen, haja-asutuksen jätevesien käsittely, taajamien hulevesien hallinta sekä erilaiset vesiensuojelurakenteet kuten esim. kosteikat, suojavyöhykkeet, laskeutusaltaat ja virtaamansäätöpäädöt. Vesialueella toteutettavia toimenpiteitä ovat kalaston hoito, virtausohjaus ja sekä niitot ja ruoppaukset sekä tutkimus ja seuranta.

Toteutettuja kohteita ovat vesiensuojelurakenteiden, kuten kosteikkojen, laskeutusaltaiden ja pohjapatojen rakentaminen, jätevesijärjestelmien uusiminen, maatalouden työtapojen muuttaminen sekä Kivisalmen pumppaamon rakentaminen. Pien-Saimaan valuma-alueelle on rakennettu yli 30 kohdetta, vireillä on noin 20 kohdetta. Pien-Saimaan kunnostus on yhteinen.

Pien-Saimaan kuormituksen vähentäminen (PISA 2013) - Lappeenrannan kaupunki
Kustannusarvio: 505 300 €
Julkinen rahoitus: 404 240 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY

Hyvät retkeilytavat kunniaan

Etelä-Karjalan virkistysalueääitiö ja Kymenlaakson virkistysalueyhdistys kampanjoivat hyvän retkeilytavan puolesta 2012-2014 Kaakkois-Suomen retkeilykulttuuri -hankkeella. Virkistysaluetoimijat haastavatkin kaikki alueen retkeilijät jakamaan vastuuta ja toimimaan retkeilykohteissa hyvinä esimerkkeinä ystävällisesti myös muualta tuleville vieraille. Hankkeessa on tuotettu kaksi esitettä ohjeeksi ja opastukseksi maastossa ja vesillä liikkuville. Retkeilijän etiketti-esitys on kolmekielinen (suomen- ja englannin- ja opas huviveneilijälle on kaksikielinen (suomen- ja englannin-). Oppaiden avulla retkeilijöitä opetetaan käyttämään retkeily- ja virkistyspalveluita ja liikkumaan luonnossa aiheuttamatta häiriötä ympäristölle ja muille ihmisille. Esitteitä voi tilata virkistysalueääitiöstä omaan käyttöön ja jaettavaksi.

Kaakkois-Suomen retkeilykulttuuri
- Etelä-Karjalan Virkistysalueääitiö
Kustannusarvio: 235 900 €
Leader-rahoitus: 212 310 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY

RETKEILIJÄN ETIKETTI
Toimi oikein Suomen luonnossa
Act responsibly in Finnish nature
Ведите себя правильно на природе в Финляндии

Miten parantaa energiaomavaraisuutta? Aurinkosähkö ja maalämpö hillitsevät ilmastonmuutosta

Veera Roitto testaa lämpökameraa hankkeen käytössä olevaan hybridi-autoon.

Kotimaisen ja uusiutuvan energian käyttö auttaa hillitsemään ilmastonmuutosta ja tuo Suomeen työtä ja rahaa. Etelä-Karjalan Kärki-Leader jakaa tietoa uusiutuvaan energiasta ja siitä, miten kasvihuonepäästöjä voi vähentää Imatran seudun asukkaille ja yrityksille.

Uusiutuvat energiat ovat ympäristöystävällisiä ja taloudellisia. Niiden käyttö on myös kansantaloudellisesti edullista. Meillä on valtavasti hyödyntämätöntä bioenergiaa, mutta silti ostantamme kivihiihtä ulkomailta, pohtii projektipäällikkö, energia-asiantuntija Veera Roitto Etelä-Karjalan Kärki-Leaderistä.

- Kerromme ihmisille, miten he voivat pienentää energian kulutustaan ja miten tavallinen ihminen voi hyödyntää uusiutuvaa energiaa oman talonsa tai yrityksensä lämmittämisessä. Roitto toteaa, että parhaat neuvot ja kokemukset tulevat uusiutuvan energian käyttäjiltä. Siksi 14 kotitaloudessa ja pienyrityksessä oli avoimet ovet pyhäpäivänä. Kaikissa kohteissa hyödynnetään jotain uusiutuvan energian muotoa: maa- ja ilmalämpöä, hake- ja pellettilämmitystä tai aurinkoenergiaa.

Ihmiset ovat olleet erityisesti kiinnostuneita aurinkoenergiasta. Heille olemme järjestäneet kursseja, miten koti voidaan sähköistää aurinkoenergialla.

Roiton mukaan Suomessa valtion tulisi tukea enemmän uusiutuvan energian käyttöä. Kotimaisen energian käyttö tuo lisää tuloja ja työpaikkoja. Myös energiavarastointia pitäisi kehittää, jotta auringon tai tuulen energiaa voitaisiin hyödyntää myös sateisena ja tuuletoman päivänä.

- Jos itse rakentaisiin uudisrakennuksen taajamaan, laittaisin huolettoman ja helpon maa-lämmön ja sitä tukemaan aurinkopaneelit, to-

tea Roitto. Toisaalta, jos omaa puuta on käytettävissä ja kulutus on riittävän suurta, myös hakelämmitys on oiva vaihtoehto. Etelä-Karjalan molemmat Leader-ryhmät panostavat alkavalla ohjelmakaudella voimakkaasti energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseen.

Teksti ja kuvat: Terhi Ojanen

Imatralainen Erkki Kosonen saa osan sähköstä autotallin katolle viritettyjen aurinkopaneelien avulla.

Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry -
Uusia haasteita
Kustannusarvio: 110 380 €
Julkinen rahoitus: 110 380 €
Lappeenrannan teknillinen yliopisto -
Miten parantaa energiaomavaraisuutta
Kustannusarvio: 40 000 €
Julkinen rahoitus: 36 400 €
Yksityinen rahoitus: 3 600 €
Tuen myöntäjä: Etelä-Karjalan Kärki-Leader

Navetasta tuli lemmikkihoitola

Eläinhoitola Kopinsalmi saneerattiin entisestä navetasta. Yrittäjä Henna Kauppinen toteutti pitkäaikaisen haaveensa ja tarjoaa nyt Taipalsaaren Rehulassa lemmikkieläimille hoitolapalveluita vuoden jokaisena päivänä.

Koirapaikkoja Kopinsalmessa on 18 ja ne on jaettu kahteen eri osastoon, 9 puolelleen. "Kehräämö" tarjoaa 8 lomapaikkaa kissoille. Pieneläimiä varten on erillinen huone, jonne voidaan sijoittaa pienempiä lomalaisia häkeissään tai terraarioissaan. Eri eläinlajeilla on selkeästi omat tilansa sekä omat sisäänkäyntinsä. Hoitolassa on lisäksi erillinen hoito- ja vastaanottohuone sekä keittiö. Keittiöstä löytyy jääkaappipakastin ruokien kylmäsäilytystä varten, sekä mikroaaltouuni, jotta ruokia voidaan tarvittaessa sulatella tai lämmittää. Hoitolan puhtaa-

Yrittäjä Henna Kauppinen hoitolan koirasatolla.

napito tapahtuu keskuspolynimurin ja höyrypesurin avulla. Höyrypesuri puhdistaa ja desinfioi pinnat, tekstiilit ja tarvikkeet turvallisesti, ilman pesuaineita. Lomapaikat, sekä käytössä olleet tarvikkeet puhdistetaan huolellisesti aina ennen kuin käyttäjä vaihtuu.

Eläinhoitola Kopinsalmen yhteydessä toimii myös koiran- ja kissanruokien ja -tarvikkeiden jälleenmyynti. Kopinsalmi tarjoaa lisäpalveluina lemmikkieläinten pesut, harjaukset ja kynsienleikkaukset sekä hoitoeläinten kuljetuspalvelun kodin ja hoitolan välillä.

Huhtikuusta 2014 alkaen on ollut tarjolla myös kotihoitopalvelua sellaisille asiakkaille, joilla on paljon esimerkiksi tarhassa asuvia metsästystai rekikoiria tai muita lemmikkieläimiä, joiden tuominen hoitolaan ei tunnu parhaalta vaihtoehdolta tai ei ole mahdollista.

- Valmistuin v. 2003 lähihoitajaksi mielenterveys- ja päihdetyön koulutusohjelmasta ja pääsin heti oman alan töihin. Mielenterveystyön lisäksi olen tehnyt myös vanhustyötä ja olen kokenut hoitoalan työn rikkaana ja merkityksellisenä. Kotiäitinvuosina eläinhoitolahaaheet nousivat kuitenkin yhä voimakkaammin pintaan ja halu tehdä töitä kodin lähellä voimistui entisestään. Kun mahdollisuus sitten avautui, ei minun tarvinnut epäröidä päätöstäni, Henna Kauppinen kertoo. Hänen lisäksi hoitolassa on yksi työntekijä.

- Kun rakennetaan laadukasta hoivapalvelua,

on paljon asioita jotka toistuvat niin ihmisten kuin eläintenkin hoitamisessa. Elävä olento on kokonaisuus, jonka yksilölliset tarpeet tulee huomioida mahdollisimman hyvin. Hyvä hoitosuhde rakentuu luottamuksesta, arvostuksesta, osaamisesta, sekä aidosti välittävästä asiakkaan kohtaamisesta. Yrittäjänä haluan rakentaa asiakkailleni luotettavan ja toimivan eläinhoitolan, jonne on helppoa jättää lemmikki lomailemaan, Henna toteaa.

Eläinhoitola Kopinsalmi -
Henna Kauppinen Tmi
Kustannusarvio: 38 385 €
Leader-rahoitus: 7 677 €
Yksityinen rahoitus: 30 708 €
Tuen myöntäjä: Länsi-Saimaan kehittämissydistys ry

Sinibell satsaa matkailuun ja mansikoihin

Matkailutila Sinibel on toiminut jo vuodesta 1978 Jaalan Huhdasjärven rannalla. Sukupolvenvaihdos toi uusia tuulia Harri ja Karoliina Suikkasen siirtyttyä jatkajiksi vuonna 2010.

Kouvolan matkailulliset vetonaulat Unescon maailmanperintökohde Verla ja Repoveden kansallispuisto ovat sen verran lähellä, että Sinibellillä on hyvä mahdollisuus tarjota palveluita matkailijoille. Matkailupalvelujen lisäksi Suikkaset harjoittavat mansikanviljelyä. Yrityksille tarjotaan kokous- tai virkistyspäivää maaseudun rauhassa. Maistuva kotona valmistettu ruoka, laadukas ohjelmatarjonta, yksilöllinen palvelu ja inspiroiva kokousmiljö ovat Sinibellin valtteja.

Vuodepaikkoja tilalla on 25 hengelle. Vieraat majoittuvat vierastalossa, jossa on kuusi 2-4 hengen huonetta. Jokaisessa huoneessa on oma wc ja suihku sekä osassa huoneista oma televisio. Vierastalossa on myös täysin varusteltu keittiö sekä viihtyisä yhteistila. Yhteistilan varustukseen kuuluvat takka, tietokone langattomalla nettiyhteydellä sekä televisio ja dvd-soitin.

Vieraiden käytössä on muun muassa tilaus-sauna, poreallas, grillikatos, lasten leikkipiha,

tennis- ja lentopallokenttä, soutuveenet sekä keväällä 2014 valmistunut laavu kauniilla näköalapaikalla.

- Vuonna 2012 saneerasimme entiseen navettarakennukseen kolme uutta huonetta. Karoliinan Kammareiksi nimetyissä huoneissa on yhteiset pesu- ja wc-tilat. Huoneiden ikkunoista avautuu kaunis jokimaisema, Karoliina Suikkanen kertoo. Hän vastaa matkailutilan pyörittämisestä päätoimisena yrittäjänä. Harri jatkaa edelleen kitaransoiton opetusta Pohjois-Kymen musiikkiopistossa ja tekee myös keikkaa muusikkona. Niinpä musiikkiohjelmaa löytyy tarvittaessa omasta takaa.

Navetanvintille valmistuneet tilat tarjoavat romanttisen juhlapaikan nyt myös hääpareille. Navetanvintin saneeraukseen sekä av-välineistön ja äänentoistolaitteiden investointikuluihin yrittäjät ovat saaneet investointiavustuksen Pohjois-Kymen Kasvun kautta. Karoliina

Suikkanen kiittelee Kasvun väkeä hyvistä neuvoista hankkeen tiimoilta.

Sinibell on verkostoitunut vahvasti paikallisten matkailu- ja majoitusyrittäjien perustamaan Repovesikeskukseen, joka on mm. luonut yhteisen varausjärjestelmän ja kehittää yhteismarkkinoita.

Sinibell
Kustannusarvio 21 023,49 €
Leader-rahoitus 6 307,05 €
Yksityinen rahoitus 14 716,44 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Tanssistudio Jami sai uudet tilat

Imatralla parikymmentä vuotta toiminut tanssistudio Jami vaihtoi omistajaa pari vuotta sitten. Uudet omistajat joutuivat heti haastavaan tilanteeseen, kun tilat menivät alta.

- Meidät irtisanottiin, kun kiinteistö meni myyntiin ja purettavaksi. Tarvitsimme myös lisää tilaa ja laajensimme aikaisemmasta kahdesta salista kolmeen. Uudet tilat löytyivät, mutta niissä piti tehdä remontti ja siihen saimme apua hankerahoituksesta, yrittäjä Leila Tikka kertoo. Hänellä on yrittäjäkumppanina Sari Arokivi. Uudet tilat saatiin käyttöön kesällä 2013. Kolme erikokoista salia sisältävä studiokokonaisuus on pinta-alaltaan 675 neliömetriä. Etelä-Karjalan Kärki-Leaderin hanketuki auttoi kustantamaan tiloihin tarvittavia erikoismattoja, peilejä, tankoja ja soittimia.

- Aluksi oltiin byrokratian kanssa

vähän hämmentyneitä, mutta hankeneuvojan kanssa paperisodasta selvitettiin hienosti, Leila Tikka toteaa. Tanssistudio Jami on tanssin yleisen ja laajan oppimäärän mukaista taitteen perusopetusta antava tanssikoulu. Opetettavia lajeja ovat mm: lastentanssi, baletti, nykytanssi, jazztanssi, street, showkids, sekä aikuisille flamenco, tanssimix, baletti, pilates ja lattarit. Poikaoppilaille on kaksi omaa ryhmää, joissa opetus pohjautuu street-tyyleihin. Kolmas poikien ryhmä on "Viikarit", joka on suunnattu 5-6 vuotiaille pojille. Tanssistudiolla on töissä neljä kausipalkkaista ja kolme tuntipalkkaista opettajaa.

Kuva on otettu isoimmasta Vihreästä salista, joka on noin 150 neliötä. Tiloista löytyy myös Sininen sali 100 neliötä ja Lilliputti joka on noin 75 neliötä.

Tanssistudio Jami Oy - Tilat tanssistudiolle
Kustannusarvio: 50 740 €
Julkisen rahoitus: 12 685 €
Yksityinen rahoitus 38 055 €
Tuen myöntäjä: Etelä-Karjalan Kärki-Leader

litin käsityöläiset puhalsivat uusia tuulia

litin käsityöläisillä oli vauhdikas vuosi 2013. Uusia tuulia käsityöryrittämiseen –hanke esitteli käsityöläisten taitoja aikaisempaa laajemmalla rintamalla.

Näyttelyt, opintomatkat ja esittäytymiset Kouvolassa ja Helsingissä kuuluivat hankevuoden ohjelmaan. Vuosi oli myös litin käsityöläisten 25-vuotisjuhluvuosi juhlanäyttelyineen. litin on aina ollut tärkeä käsityöpitäjä. litiläinen

puuseppätaito on omaperäinen ja maankuulu. Kutojat ja värjärit ovat olleet tärkeä ammattiryhmä, tilauksesta ja alihankintana kutovia on näihin päiviin asti ollut paljon. Myös kiven louhintaa ja -hakkuu on ollut tärkeä elinkeino. litissä on aina ollut lahjakkaita ja ammattitaitoisia käsityöläisiä.

Käsityöläisillä on omat kesä- ja joulupuotinsa ja lisäksi omat myyntikanavansa, mutta sesonkien ulkopuolella aika on hyvin hiljaista.

Varsinkin alkuvuonna on hyvin vähän myyntitapahtumia. Useimmat messut ovat liian kalliita yksityiselle käsityöläiselle.

- Siksi halusimme vahvistaa ja laajentaa erilaisia yhteistyömuotoja sekä käden-taitajien kesken että asiakkaiden kanssa. Järjestimme erilaisia teematapahtumia, koti- ja työpaikkamyntiä, esittäydymme yhdessä tori- ja kesätapahtumissa

sekä etsimme sopivia jälleenmyyntipaikkoja, hankevetäjänä toiminut tekstiilitaitaja Riitta Liski kertoo.

Yksi menestyksekkäimmistä tempauksista oli käsityön pop-up tapahtuma 11.5.2013. Silloin käsityöläisillä oli avoimet ovet kahdeksassa eri kohteessa liittiä. Tekijöitä tempauksessa oli mukana 20 ja kävijöitä päivän mittaan useampi sata.

Helsinkiä vallattiin pop up-myymälän merkeissä. litiläisten tekijöiden töitä oli myynnissä kuukauden ajan. Heti perään osallistuttiin Helsingin Wanhassa Satamassa kädentaitomessuille 2.-3. maaliskuuta 2013.

Muisto litistä –matkamuistokilpailuun osallistui 14 tekijää. litiläisestä käsityötaidosta, tekijöistä, käsityöryrittäjyydestä ja historiasta julkaistiin Uusia tuulia –lehti.

litin Käsityöläiset ry - Uusia tuulia käsityöryrittämiseen
Kustannusarvio: 43 327,20 €
Julkisen rahoitus: 34 661,76 €
Yksityinen rahoitus: 8 665,44 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

Neuvontaa maaseutu yrityksille

ProAgria Etelä-Suomi ry:n toteuttama Yrittäville -hanke on tarjonnut yritysneuvontaa maaseudun mikroyrityksille Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueella. Hanke on mahdollistanut maaseutu yrittäjille yhden työpäivän verran maksutonta yritysneuvontaa. Lisäksi hankkeessa on järjestetty erilaisia tilaisuuksia, opintomatkoja ja pienryhmätoimintaa.

ProAgria Etelä-Suomen asiantuntijat ovat antaneet yritysneuvontaa mm. yrityksen perustamiseen, investointitarpeiden kartoittamiseen, sukupolven vaihdoksiin, työntekijöiden palkkaamiseen ja rahoitukseen liittyen. Yrittäville –hanke on tehnyt tiivistä yhteistyötä seudullisten yritys palveluorganisaatioiden kanssa parhaiden ratkaisuiden löytämiseksi. Kymenlaakson alueella toimiva yritysasiantuntija Jukka Ikonen kuvaa neuvontatarpeita seuraavasti:

- Neuvontatarpeet ovat entistä haastavampia ja sirpaloituvat. Toimintansa aloittavista ja toimivista yrityksistä yli 90 % on 1-2 hengen yrityksiä. Jo se asettaa haasteita yritysneu-

vonnalle. Yksinyrittäjä joutuu kamppailemaan hyvin monen asian kanssa ja sen lisäksi on huolehdittava yrityksen toiminnasta sekä oman ja perheen toimeentulosta.

Yksi hankkeen hyötyjästä on ollut elimäkeläinen Jukka Virtanen (kuvasa), joka muutti tilansa tuotantosuunnan viljelyksestä polttopuuhun. Jo aikaisemmin tyhjentynyt navetta muuttui klapien kuivatuspaikaksi ja uusi kuivaamo-varasto rakennettiin.

- Hanke oli apuna rahoituskanavien löytämisessä ja tietenkin noissa paperihommissa. Jukka Ikonen auttoi myös kannattavuuslaskelmien tekemisessä, Virtanen toteaa. Klapijukka toimittaa polttopuut kotiovelle, sillä kuljetus kuuluu olennaisesti palveluun.

Yrittäville - maaseutu yritysneuvonta osana seudullisia yritys palveluita Kaakkois-Suomessa -ProAgria Etelä-Suomi ry
Kustannusarvot yhteensä: 750 000 €
Julkisen rahoitus: 750 000 €
Tuen myöntäjä: Kaakkois-Suomen ELY

Meotekin laajennus vauhdittui investointituella

Kouvolassa Koriolla toimiva Meotek Oy lähti hakemaan kasvua ja kannattavuutta purkutöiden rinnalle puu- ja energiajakeiden kierrätyksestä ja mullan myynnistä. Investointiavustus vauhditti laajennusta ja liikevaihto on noussut huimasti kolmessa vuodessa.

- Investointiavustus käytettiin asfalttikentän laajennukseen ja murskaimiin. Kenttä laajeni puolella, kahteen hehtaariin ja siellä käsitellään purkutöissä syntyvä puu- ja energiajake. Hakekuormia lähtee kaksi rekallista päivässä, yrittäjä Mika Porvari kertoo.

Purkutöitä painottuvat talvikauteen ja saadaksesiin liikevaihtoa tasaisemmin ympäri vuoden, Meotek lisäsi toimintaansa mullan myynnin sekä puu- ja energiajakeiden vastaanoton.

- Myymme kompostilannoitettua multaa. Yritys on merkittävä Eviran ylläpitämään lannoitevalmistean toimijarekisteriin. Kentällä on kaksi vakituista työntekijää hommissa. Purkutöissä on itseni lisäksi vieraita työntilanteen mukaan, enimmillään on ollut 15 työntekijää. Kuljetuspalvelut ostetaan alihankintana, Mika Porvari

Meotek Oy (3 investointia)
Kustannusarvot yhteensä: 555 206 €
Julkisen rahoitus: 100 716,20 €
Yksityinen rahoitus: 454 489,80 €
Tuen myöntäjä: Pohjois-Kymen Kasvu ry

sanoo.

Hänen mukaansa investointituen hakeminen sujui ihan luonnikkaasti, kun paperityöt oli tehty kunnolla. Sitten vain odoteltiin päätöksiä.

- Vuodessa investoitiin puoli miljoonaa, tukien ja tulorahoituksen avulla. Ilman tukea rahoitusta olisi pitänyt tietenkin etsiä muualta, Porvari toteaa.

Yläkuva: Meotekin puu- ja energiajakeen kierrätyskenttä sijaitsee Koriolla. Siellä tapahtuu myös mullan myynti. Alakuva: Yrittäjä Mika Porvari purkuhommissa.

Maaseudun tuet voi hakea sähköisen asiointipalvelun Hyrrän kautta

Maaseudun kehittämiseen liittyvä paperityö helpottuu, kun yhä useampien tukien haku muuttuu sähköiseksi. Maaseudun yritys- ja hanketuet sekä maataloille tarkoitettut investointi- ja aloitustuet voi vuodesta 2015 lähtien hakea sähköisesti Hyrrä-verkkopalvelun kautta. Maaseutuviraston arvion mukaan nuorten viljelijöiden aloitustuen haku voi alkaa maaliskuussa, maaseudun yritys- ja hanketukien haku huhtikuussa ja maatalojen investointitukien haku toukokuussa. Uuden ohjelmakauden yritys- ja hanketukiesitteisiin voi tutustua netissä, ja ne ovat ladattavissa www.mavi.fi tai www.maaseutu.fi -sivustolta.

Hyrrä-verkkopalvelua voi käyttää mihin vuorokauden aikaan tahansa ja miltä tahansa koneelta, jossa on verkkoyhteys. Hyrrän kautta kulkevat tuki- ja maksuhakemukset sekä niihin liittyvät täydennyspyynnöt ja täydennykset. Myös viranomaisen tekemät päätökset tulevat Hyrrän kautta.

Yrityksen tai yhdistyksen tunnistautumisen Hyrrässä tapahtuu Verohallinnon Katso-tunnisteen avulla. Tunnisteen voi rekisteröidä veloituksetta osoitteessa <http://yritys.tunnistus.fi/>

Hyrrä ohjaa ja opastaa hakemuksen täyttämässä, tarvittavien liitteiden lisäämisessä ja lähettämisessä. Lisäksi sekä ELY-keskuksen että Leader-ryhmien henkilökunta tarjoavat apua Hyrrän käytössä.

HANKEUUTISET

Maaseutuohjelman tuloksia Kaakkois-Suomessa 2007-2014

Julkaisijat:
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Kärki-Leader
Leader Länsi-Saimaa
Leader Sepra
Leader Pohjois-Kymen Kasvu

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Toteutus: Grafita Viestintä, Jaala/Kouvola
Paino: Scanweb Oy, Kouvola
Kansikuva: Ketunlossi Repovedellä.
Kuva Eero Niskala/Repovesikeskus.

